

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти **Сумський державний університет**
Освітня програма **53226 Політичні технології та аналітика**
Рівень вищої освіти **Магістр**
Спеціальність **052 Політологія**

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID ідентифікатор
ВСП відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО заклад вищої освіти
ОП освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	168
Повна назва ЗВО	Сумський державний університет
Ідентифікаційний код ЗВО	05408289
ПІБ керівника ЗВО	Карпуша Василь Данилович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	www.sumdu.edu.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/168>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	53226
Назва ОП	Політичні технології та аналітика
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Тип освітньої програми	Освітньо-професійна
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Бакалавр, Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	Кафедра іноземних мов та лінгводидактики
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>відсутня</i>
Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	195823
ПІБ гаранта ОП	Костенко Андріана Миколаївна
Посада гаранта ОП	професор
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	a.kostenko@socio.sumdu.edu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(050)-974-11-49
Додатковий телефон гаранта ОП	+38(054)-268-77-96

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
очна денна	1 р. 4 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

ОПП «Політичні технології та аналітика» реалізується за другим рівнем вищої освіти у рамках спеціальності 052 Політологія 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Розроблення та обговорення ОП «Політичні технології та аналітика» другого (магістерського) рівня вищої освіти розпочалося у 2020/21 навч. р.. Започатковано та затверджено ОПП Наказом ректора СумДУ «Про введення в дію рішення вченої ради СумДУ» №1372-І від 17.12.2021. У 2022 році відбувся перший набір магістрів за ОПП «Політичні технології та аналітика». Перший випуск фахівців ОП «Політичні технології та аналітика» відбудеться у 2023 році.

Розробка ОП була обумовлена необхідністю забезпечення вітчизняного та, зокрема, регіонального ринку праці висококваліфікованими фахівцями у галузі політології, які мають фундаментальні знання із прикладної політології, володіють навичками політичного аналізу, консалтингу, розробки та реалізації суспільно-політичних проектів та практики застосування політичних технологій. Враховуючи рекомендації стейкхолдерів та значний науковий і практичний досвід кафедри з експертно-аналітичної, науково-дослідницької, політико-організаційної, громадської та суспільно-політичної діяльності у сфері публічної політики, зокрема для політичних партій, громадсько-політичних організацій, органів державної влади та місцевого самоврядування, аналітичних центрів у Сумській області, було прийнято рішення про започаткування ОП «Політичні технології та аналітика».

Основний фокус програми полягає у здобутті знань, умінь та навичок з аналітичних досліджень, проектування і розроблення рекомендацій в сфері публічної політики, а також застосування та розроблення політичних технологій. ОП «Політичні технології та аналітика» орієнтована на вивчення здобувачами освіти найкращих загальноєвропейських, міжнародних практик у сфері політології.

Освітня програма не має аналогів у СумДУ та інших ЗВО Сумської області. При проектуванні програми враховано досвід інших вітчизняних та закордонних ЗВО, зокрема Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Київський університет імені Бориса Грінченка, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Варшавський університет, Латвійський університет.

До розроблення програми були долучені адміністративний склад СумДУ, факультету іноземної філології та соціальних комунікацій та науково-педагогічний склад випускової кафедри психології, політології та соціокультурних технологій, яка є базовою для формування групи забезпечення спеціальності та робочої проектної групи ОП. На етапі розробки програми долучалися представники основних роботодавців за фахом: Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації, Сумської міської ради, Агенція регіонального розвитку Сумської обласної державної адміністрації, філії «Сумська регіональна дирекція» акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України»; ГО «Бюро аналізу політики», «Фундація прав людини», ГО «Центр громадських ініціатив «Інтелект Сумщини», Міжнародний центр оборони та безпеки (ICDS, Естонія).

СумДУ широко представлений не лише у міжнародних та національних інституційних ранжуваннях, але також і у тематичних ранжуваннях, зокрема: Топ-200 Україна; The World University Ranking; UI GreenMetric; QS; QS stars*****; Scopus

ОП 2023 року переглядалася і вдосконалювалася з позицій необхідності врахування вимог Стандарту вищої освіти та з метою вдосконалення освітніх компонентів та програмних результатів навчання (переглядався їх зміст і уточнювалася назва).

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року	У тому числі іноземців
			ОД	ОД
1 курс	2023 - 2024	9	9	0
2 курс	2022 - 2023	6	5	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні

перший (бакалаврський) рівень	програми відсутні
другий (магістерський) рівень	53226 Політичні технології та аналітика
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	програми відсутні

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	191574	37218
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	191574	37218
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	0	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>2023_ОП Політичні технології та аналітика.pdf</i>	CBuyVu9/qtEK588SpavVWw185DDvp9woUU6OulqTvd8 =
Навчальний план за ОП	<i>НП 2023 Політологія.pdf</i>	SzOcNuRBddN3ljMp7rmcfaJUio/KpmaAieO4dG6Zg4w=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>рецензія-Загородський_2022.pdf</i>	tq6Tv5p9ZGRuRK3sG1Ar+9t5rGvYzOEKEUROYB35Ppk=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія ОП_Фісун_2022.pdf</i>	fTJbf2t9yXkTrr8UEXFGNRsumudRxPY9ioJ3E+MpiZo=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

ОП спрямована на підготовку висококваліфікованих спеціалістів, здатних розв'язувати комплексні спеціалізовані завдання у предметній сфері політології та застосовувати широкий спектр сучасних теорій і методів політичних досліджень та аналізу політики в експертно-аналітичній, науково-дослідницькій, політико-організаційній, викладацькій, консультаційній та громадській сфері практичної професійної діяльності. ОП базується на актуальних наукових результатах із урахуванням сучасного стану політичної науки та практики. Акцент робиться на формуванні знань, умінь та навичок з проведення та використання аналітичних досліджень, проектування і розроблення рекомендацій в сфері публічної політики, а також застосування та розроблення політичних технологій. ОП сформована як оптимальне поєднання академічних та професійних вимог.

Унікальність ОП полягає у посиленій практичній підготовці здобувачів вищої освіти на основі застосування дуальних підходів; широких можливостей формування здобувачами вищої освіти особистої освітньої траєкторії професійного розвитку при виборі змісту освітніх компонентів та неформальної освіти, тематики наукового дослідження, баз практик, програм академічної мобільності тощо; спрямованості науково-дослідної діяльності здобувачів на розробку політичних технологій за запитом баз практик, навчання на базі університетських аналітичних центрів.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

ОП повністю корелювала з місією та стратегією ЗВО, визначених Стратегічним планом розвитку СумДУ на 2020-2026 роки, на момент її розроблення. Мета ОП відповідає змінам у місії та стратегії ЗВО (<http://surl.li/ffqm>), визначених Стратегічним планом розвитку СумДУ на 2020-2026 роки.

Так, місія СумДУ на 2020–2026 роки полягає в максимізації задоволеності ціннісних очікувань усіх категорій стейкхолдерів університету шляхом забезпечення беззаперечної конкурентної переваги послуг, що надаються, їх адаптивності під потреби сучасного світу, що стрімко змінюються, та бездоганної якості. Місія зокрема проявляється у забезпеченні високих вимог ринку праці фахівцями нової формації, здатними працювати в умовах

швидкозмінного, багатофункціонального середовища; впливі на соціально-економічний розвиток суспільства через трансфер інноваційних технологій, реалізації багатопланової соціальної місії, функції інституції громадянського суспільства тощо. Означені аспекти місії СумДУ корелюють з метою ОПП, спрямованої на підготовку висококваліфікованих професійних спеціалістів, здатних розв'язувати комплексні спеціалізовані завдання в предметній сфері політології, в тому числі і за умов невизначеності, що передбачає проведення досліджень із застосуванням широкого спектру сучасних теорій і методів політичних досліджень та аналізу політики в експертно-аналітичній, науково-дослідницькій, політико-організаційній, викладацькій, консультаційній та громадській сфері практичної професійної діяльності.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:
- здобувачі вищої освіти та випускники програми

Досягнення мети навчання, зокрема: готовність до працевлаштування, забезпечення умов формування і розвитку професійних компетентностей освітнього ступеня магістр за спеціальністю 052 Політологія - передбачає врахування інтересів здобувачів, оскільки полягає в оволодінні знаннями, уміннями і навичками, необхідними для здійснення фахової діяльності у сфері політології. Врахування інтересів здобувачів здійснюється через ряд опитувань, в тому числі щодо якості ОП (<http://surl.li/kzhxv>), результати яких є підставою для удосконалення та модернізації змісту та організаційних аспектів реалізації ОП. На засіданні РПГ здобувач К. Даценко зазначив про необхідність переглянути перелік додаткових програмних результатів та узгодити їх в ОПП, що було враховано в оновленій ОП (Протокол РПГ №5 від 23.12.2022 р.).

Здобувачі освіти є вільними у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії, що сприяє формуванню випускника, який володіє soft-skills. Здобувачі інституційно долучені до процесу розробки ОП: ОП розроблена РПГ, до складу якої входить здобувач, що навчається на цій ОП - Даценко К., обговорена та схвалена на Раді із забезпечення якості факультету іноземної філології та соціальних комунікацій (далі ІФСК), до складу якої входять члени студентського самоврядування.

- роботодавці

Інтереси роботодавців враховані в прагненні підготувати фахівця з розвинутими професійними компетентностями, які могли б реалізувати свої знання, уміння і навички, необхідні для здійснення фахової діяльності у сфері політології. Роботодавці інституційно долучені до процесу розробки ОП, у тому числі до визначення цілей та програмних результатів навчання: ОП розроблена РПГ, до складу якої входить роботодавець Над'ярний С.В. – директор Департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Сумської ОДА; ОП обговорена та схвалена на засіданні Експертної ради роботодавців зі спеціальності 052 Політологія. При оновленні ОП було враховано пропозиції членів Експертної ради роботодавців, зокрема в частині формулювань додаткових ПР, які мають відповідати фокусу ОПП "Політичні технології та аналітика". (<https://cutt.ly/e7R10jy>).

Роботодавці залучаються до розробки основних елементів ОП – компетентнісної моделі випускника в цілому, універсальних і професійних компетентностей, необхідних для здійснення випускниками фахової діяльності. Роботодавці беруть участь у реалізації освітнього процесу за ОП. Практики регулярно запрошуються для проведення лекцій та семінарів з актуальних питань політології (<http://surl.li/lcxfj>). Процедура затвердження ОП передбачає їх обов'язкове рецензування представниками ринку праці. Позитивними є відгуки-рецензії від Г. Стариков - національний експерт ПРООН (<http://surl.li/lekft>), А. Загородський - директор комунікаційної групи ХРР (<http://surl.li/lekfe>).

- академічна спільнота

Інтереси академічної спільноти враховані через участь у обговоренні проблем та прийнятті відповідних рішень на засіданнях випускової кафедри, РПГ ОП та радах із забезпечення якості факультету ІФСК та СумДУ. Під час обговорень змін в ОП, члени РПГ врахували пропозиції академічної спільноти в частині уточнення додаткових ПР та формулювання для ОК (Протокол РПГ № 5 від 23.12.2022 р.). НПП мають академічну свободу у викладанні ОК, створено умови для співпраці з представниками інших закладів вищої освіти, наукових установ, а також комунікації з представниками інших академічних установ на студентських конференціях, олімпіадах, проведенні спільних досліджень, плануванні й реалізації проєктів, тощо.

Позитивними є рецензії від Фісуна О.А., доктора політичних наук, професора, завідувача кафедри політології Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна (<http://surl.li/ibsbb>).

Також проводяться науково-методичні семінари, спрямовані на обговорення змісту та якості освітніх програм випускової кафедри, діє постійний міжфакультетський семінар – “Застосування соціологічних даних у наукових дослідженнях та практиці прийняття рішень” (<http://surl.li/lejiz>).

- інші стейкхолдери

Під час розроблення та перегляду змісту освітніх компонентів ОП враховувались результати співпраці НПП кафедри з громадськістю та органами державної влади та місцевого самоврядування.

Викладачі кафедри співпрацюють з Департаментом інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Сумської ОДА, Уповноваженою з прав людини, Управлінням освіти і науки СМР, Сумською міською радою, тощо, надаючи консультації у складі постійно діючих комісій, робочих груп та дорадчих органів, зокрема в: Громадській раді при Сумській ОДА, обласній Координаційній раді з питань сімейної, гендерної політики та протидії торгівлі людьми при Сумській ОДА, входять до мережі аналітичних центрів України, тощо. Зазначена діяльність викладацького складу дозволяє враховувати тенденції розвитку регіонального ринку праці та запити роботодавців та інших зацікавлених осіб у процесі проєктування освітніх компонентів ОП. На розширених засіданнях ЕРР та РПГ

залучаються до обговорення ОПП представники: громадських організацій, експертів-практиків. Наприклад, К. Агаджанов-Гонсалес (консультант Офісу реформ у СРВ Асоціації міст України), М. Корнієнко (ГО "Сумська платформа реформ") надали рекомендації щодо оновлення силабусів ОК ОПП та зміни до розподілу аудиторного навантаження здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/lejyc>).

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

Цілі і програмні результати навчання ОП «Політичні технології та аналітика» відображають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці та дозволяють випускникові бути конкурентоспроможним завдяки отриманим компетентностям (ФК1-ФК8) разом з методами навчання, що надають можливості майбутнім фахівцям ефективно виконувати завдання інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності, орієнтовані на дослідження й розв'язання складних задач проектування та розроблення нових технологій щодо публічної політики. Попит на спеціальність обумовлена стрімкими змінами в українському суспільстві, в тому числі в умовах воєнного стану. Реформа децентралізації спричинила потребу у фахівцях місцевого самоврядування, які володіють сучасними політичними технологіями. Також спостерігається стрімкий розвиток інститутів громадянського суспільства – аналітичних центрів, громадських організацій, політичні партії, тощо, які потребують фахівців здатних проводити дослідження, готувати політичну аналітику. Також спостерігається попит на фахівців для сфери державної служби, які володіють сучасними технологіями. Таким чином фахівець з політичної аналітики та технологій можуть працювати на посадах згідно Державного класифікатора професій ДК 003:2010 зі змінами, а саме: код КП 1120.2, код КП 1141.1, код КП 2443.1, код КП 2443.2 та ін. В програмні результати закладене усвідомлення фахівцем комплексного підходу до розв'язання задач політології.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Цілі та ПРН враховують галузевий контекст таким чином, що ОП складена з урахуванням необхідності забезпечення вітчизняного ринку праці кваліфікованими фахівцями у галузі політології, які мають поглиблені теоретичні та практичні знання, уміння та навички щодо розроблення, реалізації та управління проектами у сфері політики. Це дасть здобувачам змогу ефективно виконувати завдання інноваційного характеру, орієнтовані на дослідження й розв'язання складних задач проектування та розроблення нових технологій у сфері громадсько-політичної діяльності для задоволення потреб у різних сферах науки та публічної політики. Основні положення регіонального контексту враховані в ОК3, ОК5, ОК6, ОК7, що передбачає зазначеними ОК: проведення досліджень та підготовки аналітики на регіональному та місцевому рівнях.

У Сумському регіоні СумДУ – єдиний ЗВО, який реалізує ОПП «Політичні технології та аналітика» другого (магістерського) рівня ВО. Проте вагому частку в Сумській області становлять установи та організації, що працюють у сферах аналітичної, експертної, громадсько-політичної, проектної, консалтингової та інших видів діяльності, які потребують фахового підходу при розробленні технологій та ефективного впровадження політики.

Тому розроблення та запровадження ОП є умовою для підготовки фахівців, здатних удосконалювати існуючі та впроваджувати нові технології у сфері публічної політики, розв'язувати складні задачі та проблеми у політичній сфері держави, регіону та громади.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

При формулюванні цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних програм: ОП «Політологія» Національний університет «Києво-Могилянська академія»; ОП «Політологія» Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; ОП «Політичні технології та консультування» Київський університет імені Бориса Грінченка; ОП «Політологія» Запорізький національний університет; ОП «Політологія» Національний університет «Острозька академія» (Протокол РПП №5 від 23.12.2022 р.). З урахуванням позитивного досвіду проаналізованих ОП, здійснено коригування додаткових програмних результатів навчання за ОП (ПРН9, ПРН 10, ПРН 11).

Вибір ЗВО проводився шляхом порівняння цілей, компетентностей і програмних результатів навчання зазначених ОП з іноземними магістерськими програмами, зокрема Ліверпульського ун-ту (<http://surl.li/lbflb>), Університету Тарту (<http://surl.li/lbflx>), Варшавський університет (<http://surl.li/lbfmg>), на основі якого був структурований розподіл ОК за семестрами навчання та визначені вимоги до магістерської роботи, виокремлено блоки дослідницької (ОК2, ОК5, ОК9, ОК12) та практико-орієнтованої (ОК3, ОК4, ОК6, ОК7, ОК8, ОК10, ОК11) складових підготовки магістрів, в ОП враховано аспекти активного навчання, такі як: індивідуальність завдань; спрямованість на результати навчання. Зазначені аспекти було покладено до схеми формування навичок в ОП.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія» затверджено і введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 18.03.2021 р. № 329. Програмні результати, передбачені освітньою програмою, включають програмні результати навчання зі спеціальності, що повністю відповідають затвердженому стандарту вищої освіти (ПРН1-8), забезпечуються ОК1-12, та програмні результати навчання, визначені РПП за освітньою програмою (ПРН9-11) забезпечуються ОК1, ОК3-ОК5, ОК7-12.

Для співвіднесення програмних результатів навчання та компетентностей, зазначених в освітній програмі, у процесі її розроблення використовується матриця відповідності визначених результатів навчання та компетентностей

компонентам освітньої програми, що є інформаційними додатками до освітньої програми. Програмні результати навчання досягаються в межах освітніх компонентів, зазначених в ОП. Відповідність методів навчання й викладання результатам навчання за окремим освітнім компонентом та результатам навчання за ОП обґрунтовується у робочих програмах дисциплін (РП). Форма РП передбачає узгодження результатів навчання за дисципліною з програмними компетентностями, результатами навчання, методами навчання й викладання. Процес створення матриць відповідностей програмних результатів та освітніх компонентів пройшли на засіданні РПП декілька ітерацій. Результатом цього стало конструктивне узгодження всіх елементів ОП.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Стандарт вищої освіти затверджений (<https://cutt.ly/x7TlMzO>)

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

90

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

65

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

25

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Модель розробки ОП, що використовується в СумДУ передбачає її формування на компетентнісній основі з орієнтацією на результати навчання зі збалансуванням загальної і фахової підготовки, забезпечення індивідуалізації навчання шляхом включення широкого переліку дисциплін вільного вибору для розвитку індивідуальних освітніх траєкторій. Взаємозв'язок між ПРН, ЗК та ФК й результатами навчання освітніх компонентів контролюється відповідними матрицями, що є складовою освітніх програм, та деталізується у робочих програмах навчальних дисциплін.

Зміст ОП має чітку структуру; освітні компоненти, включені до програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання в СумДУ. Об'єктом вивчення та діяльності заявленої для ОП спеціальності є політичні відносини між акторами та інститутами на місцевому, національному та глобальному рівні (politics, policy, polity), влада та урядування, політичні інститути та процеси, політичні трансформації, публічна політика, світова політика та політика окремих країн та регіонів. Цілями навчання відповідно до стандарту вищої освіти є підготовка магістрів, здатних самостійно розв'язувати складні задачі та проблеми у політичній сфері та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Гуманітарну підготовку забезпечують освітні компоненти програми ОК1, ОК4. Фокус цих компонентів спрямовано на досягнення програмних результатів навчання ПРН3, ПРН5, ПРН6, ПРН9, ПРН10, ПРН11, сутність яких полягає в умінні розробляти проекти та управляти ними, вчитися та оволодівати сучасними знаннями, спілкуватися іноземною мовою.

До циклу професійної підготовки відносяться освітні компоненти, спрямовані на формування фахових компетентностей за спеціальністю, зокрема, предметної області та професійного спрямування ОК2, ОК3 і за профілем програми ОК5, ОК6, ОК7, ОК8, ОК9, ОК10.

Зміст ОП відповідає теоретичному змісту предметної області, зокрема: нормативна та емпірична політична теорія, політична методологія, порівняльна та прикладна політологія, глобальні та регіональні студії, спеціальні політологічні дисципліни. Методи, методики та технології: кількісні та якісні методи досліджень, технології та інструментарій аналізу політичної сфери. Інструменти й обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні ресурси та програмні продукти, які застосовуються у практичній політичній діяльності та дослідницькій роботі у сфері політичних наук.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Здобувачі вищої освіти ОП мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію через:

- вільний індивідуальний вибір навчальних дисциплін (представлених у вибірковій частині ОП) в обсязі, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» (<http://surl.li/jhtp>), з розширеним переліком навчальних дисциплін із набуття загальних (<http://surl.li/fdlnh>) та спеціальних (<http://surl.li/lcwky>) компетентностей;

- можливість індивідуального вибору способу вивчення навчальної дисципліни – традиційна, змішана форма, он-лайн навчання;
 - можливість індивідуального вибору тематики індивідуальних завдань, курсових робіт, тематики кваліфікаційних робіт;
 - можливість участі у програмах внутрішньої та міжнародної мобільності, в тому числі віртуальних академічних обмінів (<http://surl.li/ocbu>);
 - можливість визнання результатів навчання, здобутих у межах неформальної освіти;
 - участі у роботі наукових гуртків тощо;
- Способи формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти, розподіл функціональних обов'язків у сфері організаційної, інформаційної та консультативної підтримки викладені у відповідних нормативних актах на сайті СумДУ (<http://surl.li/kguz>).
- Результати анкетування засвідчили високий рівень задоволеності здобувачів вищої освіти щодо моделі формування індивідуальної освітньої траєкторії (<http://surl.li/kzhxv>).

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Сформована нормативна база для забезпечення права здобувачів на вільний вибір дисциплін: рішення вченої ради СумДУ «Принципи формування освітніх програм та навчальних планів згідно нових стандартів вищої освіти», Положення про організацію освітнього процесу та Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в СумДУ (наказ ректора №1372-I від 20.12.21 р.) <https://bit.ly/3tyJpII>.

Заходи щодо забезпечення права здобувачів на вільний вибір дисциплін:

1. підготовча робота, у тому числі кожного навчального року у термін до 01 жовтня:
 - ознайомлення здобувачів з особливостями освітнього процесу й структури навчальних планів у розрізі обов'язкових та вибіркових складових;
 - інформування здобувачів про порядок, строки та особливості реєстрації для вивчення дисциплін вільного вибору;
 - залучення здобувачів всіх форм та рівнів навчання до використання особистих кабінетів для ознайомлення з переліком дисциплін та здійснення ними самостійного вибору;
2. методична робота щодо формування /оновлення каталогів дисциплін вільного вибору:
 - у термін до 30 листопада кожного навчального року Рада із забезпечення якості факультету іноземної філології та соціальних комунікацій подають пропозиції щодо формування каталогу дисциплін вільного вибору, орієнтованих на розвиток загальних компетентностей, зокрема, шляхом формування переліку дисциплін вільного вибору або блоків (майнорів), для подальшого їх затвердження на Раді з якості СумДУ (<http://surl.li/lewky>);
 - у термін до 30 листопада кожного навчального року Рада із забезпечення якості факультету іноземної філології та соціальних комунікацій актуалізує перелік дисциплін вільного вибору циклу професійної підготовки (мейджорів) з урахуванням результатів опитування здобувачів вищої освіти щодо організації їх вивчення, результатів моніторингу ринку праці, якими виявлено їх невідповідність його потребам тощо. Каталог дисциплін фахової підготовки опубліковано на сайті випускової кафедри (<http://surl.li/lewky>);
3. процедура реєстрації для вивчення певних вибіркових дисциплін здійснюється здобувачами з використанням інформаційного сервісу «Особистий кабінет» для освітнього ступеня "магістр" - до 10 вересня у 1 семестрі для вивчення у 2-му семестрі, протягом березня - для вивчення у 3-му семестрі.

За результатами вибору групи (потоків) формуються з урахуванням мінімальних та максимальних обмежень, встановлених каталогом вибіркових дисциплін. У разі несформованості групи здобувачі можуть реалізувати своє право на вільний вибір дисциплін через навчання з використанням електронних ресурсів (OCW СумДУ <https://bit.ly/3MJLsBl>, дистанційні курси <https://bit.ly/37mEwKa>, масові он-лайн курси <https://bit.ly/3CwSQLH> тощо) під керівництвом викладача.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Обов'язковим компонентом ОП є практика переддипломна (ПП), що здійснюється згідно з навчальним планом, програмою і методичними рекомендаціями. ПП обсягом 6 кредитів ЄКТС забезпечує формування компетентностей ЗК-1-2, ЗК-6, ЗК-8, ФК-3, ФК-5, ФК-8, а також досягнення ПРН1-2, ПРН6-8, ПРН11. Основними базами практик є: Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Сумської ОДА, Департамент комунікацій та інформаційної політики СМР, Агенція регіонального розвитку, Асоціація міст України, ГО "Бюро аналізу політики", ГО "Інтелект Сумщини", ГО "Потрібні люди", Центр соціальних досліджень СумДУ, Центр досліджень регіональної безпеки СумДУ, Гендерний ресурсний центр (<http://surl.li/lewpt>). З урахуванням освітніх, наукових потреб, здобувачі можуть укладати індивідуальні договори на практику з організацією, установою, в т.ч. політичною партією, що забезпечить отримання РН.

Під час ПП передбачається уточнення тематики кваліфікаційної роботи, збір та обробка емпіричних даних, закріплення та формування практичних навичок в сфері політичного аналізу, консалтингу, розробки та реалізації суспільно-політичних проєктів та застосування політичних технологій. Під час підготовки кваліфікаційної роботи магістра здобувачі освіти формують наступні компетентності: ЗК3, ЗК4, ЗК6-8, ФК-3; забезпечується досягнення ПРН3-4, ПРН8, ПРН11. За даними опитування у 2023 р. (<http://surl.li/kzhxv>) переважна більшість респондентів позитивно оцінили якість фахової підготовки в рамках ОП.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

У здобувачів формуються наступні соціальні навички, які є актуальними на ринку праці: здатність до адаптації та дії в новій ситуації, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність вчитися та

оволодівати сучасними знаннями, здатність генерувати нові ідеї (креативність), вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. Ці навички відображені у компетентностях ЗК1, ЗК3-7, ФК3-5, ФК8 та у програмних результатах навчання ПРН1-11.

Навчання на ОП дозволяє здобути відповідні навички через фахові освітні компоненти, зокрема (ОК2-ОК10). Розвитку «soft skills» сприяє використання наступних методів навчання: групова робота (ОК2, ОК4, ОК5, ОК10), навчальна дискусія/дебати (ОК1, ОК4, ОК7), обмін думками (think-pair-share) (ОК5), аналіз конкретних ситуацій (case-study) (ОК3, ОК6, ОК8), інтерактивні лекції (ОК2-9), практико-орієнтоване навчання (ОК2-ОК8, ОК10-12), практичні заняття (ОК4-8).

Крім того, виконання кваліфікаційної роботи дозволяє розвивати наступні soft skills – ЗК3; ЗК4; ЗК6-8. Оволодіння зазначеними компетентностями забезпечується шляхом можливості вільного вибору тематики кваліфікаційної роботи, самостійного підбору та опрацювання матеріалу відповідно до обраної теми.

Яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Загальні вимоги до організації СРС задекларовані в Положенні про організацію освітнього процесу в СумДУ (підрозділ 6.3) (<http://surl.li/fezf>) та інших нормативних актах. Аналіз розподілу навчального навантаження за ОП «Політичні технології та аналітика» в розрізі видів навчальної роботи складає: аудиторна робота – 624 год. (23,1 %), з них: 256 годин – у 1 семестрі, 256 годин – у 2 семестрі, 112 годин – у 3 семестрі; СРС – 2076 год (76,9 %), з них: 644 годин – у 1 семестрі, 644 годин – у 2 семестрі, 788 годин – у 3 семестрі. Для підвищення ефективності освоєння матеріалу, передбаченого для самостійного вивчення, використовуються відкриті електронні навчальні ресурси СумДУ <https://elearning.sumdu.edu.ua/>, електронний інституційний репозитарій університету <https://essuir.sumdu.edu.ua/> та інші відкриті освітні ресурси. Для організації СРС за дисциплінами ОП передбачені консультації викладачів.

Для з'ясування реального обсягу навантаження здобувачів використовується їх анкетування щодо якості ОП. Під час опитування в 2023 р. респонденти ОП продемонстрували задоволеність обсягом аудиторного навантаження та відмітили, що їм вистачає часу для виконання завдань самостійної роботи (<http://surl.li/kzhxv>). Статистична інформація з опитування системно аналізується на засіданнях РПГ та Ради із забезпечення якості факультету іноземної філології та соціальних комунікацій.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

СумДУ є учасником пілотного проекту, започаткованого МОН України (наказ №1296 від 15.10.2019р.). В СумДУ триває процес розробки нормативного забезпечення із запровадження дуальної форми здобуття освіти (<https://bit.ly/3KFj4BL>) За ОПП реалізуються окремі елементи дуальної освіти, адже здобувачі можуть поєднувати навчання з роботою за фахом. При цьому, вони мають право на індивідуальне навчання (індивідуальний графік) відповідно «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за інд. графіком у СумДУ» (<http://surl.li/jvfg>). У 2022/23 навч.р. поєднували навчальну діяльність з професійною діяльністю такі студенти, як Ємець О. (координатор з обробки даних «Medair»), Даценко К. (менеджер проєктів ГО «Інтелект Сумщини») та інші.

Елементи дуальної освіти реалізуються шляхом поєднання теоретичного навчання із систематичним застосуванням магістрантами здобутих знань у практичній діяльності на базах практик. Так, у 1 семестрі здобувачі вивчають методологію проведення досліджень на базах практики в межах ОК2, у 2 семестрі - при вивченні ОК5-ОК8, у 3 семестрі - проходять «Практику переддипломну». Ці здобувачі виконують курсові та кваліфікаційні роботи за темами, які безпосередньо пов'язані з їх професійною діяльністю.

Крім того, елементи дуальної освіти реалізуються шляхом залучення до науково-дослідної роботи випускової кафедри з виконанням посадових обов'язків згідно трудових договорів з відповідною оплатою праці (зокрема, О. Ємець).

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<http://surl.li/cmfwz>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Правила прийому до СумДУ у 2023 р. розміщені на вебсайті (<http://surl.li/golif>). Вказані Правила прийому визначаються відповідними наказами та Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023р. МОН України (<http://surl.li/jwscun>). У вкладці «Вступ до магістратури» міститься інформація щодо вступу на ОПП «Політичні технології та аналітика» (<http://surl.li/cmfwz>). Особа може вступити на ОПП для здобуття ступеня

магістра на основі ступеня бакалавра за умови складання ЄВІ 2023 року та ЄФВВ 2023 року. Програми ЄВІ затверджені МОН України (<http://surl.li/jwdft>). ЄФВВ базується на програмі предметного тесту з політології та міжнародних відносин, затвердженої наказом МОН України (<http://surl.li/lbfxu>). Конкурсний бал для конкурсного відбору на навчання для здобуття ступеня магістра розраховується за такою формулою: Конкурсний бал (КБ) = $0,2 \times P_1 + 0,2 \times P_2 + 0,6 \times P_3$, де P_1 – оцінка ТЗНК ЄВІ; P_2 – оцінка тесту з іноземної мови ЄВІ; P_3 – оцінка ЄФВВ. При вступі на ОПП на місця за кошти фізичних або юридичних осіб на основі вже наявного у абітурієнта диплома про вищу освіту ступеня магістра або ОКР спеціаліста абітурієнт має право на вибір або подати результати ЄВІ та ЄФВВ, або скласти співбесіду з іноземної мови (<http://surl.li/jwdve>) та фаховий іспит (<http://surl.li/lbfxu>). Зміст програми фахового іспиту для вступу на ОПП відбиває зміст розділів, його відсоткову представленість у переліку завдань та відповідність когнітивним рівням, визначеним у програмі ЄФВВ.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/ffmg>), Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<http://surl.li/fezf>) та Доступність визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, реалізується через прозорі механізми процедури перезарахування освітніх компонент. Відповідно до зазначеної нормативної бази СумДУ, визнання РН та перезарахування освітніх компонент здійснюється на основі укладеного договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності. Перезарахування результатів навчання здійснюється деканом факультету ІФСК згідно програми академічної мобільності, затвердженої у встановленому порядку, відповідно до наданої академічної довідки або аналогічного документу, отриманого здобувачем вищої освіти в іншому закладі освіти. Переведення, поновлення здобувачів з інших ЗВО (внутрішнього переведення між програмами, спеціальностями, факультетами) і визнання результатів навчання регламентуються Положенням про переведення, відрахування та поновлення здобувачів у СумДУ, наявним у відкритому доступі. Поінформованість здобувачів про можливість визнання результатів навчання забезпечується наявністю відповідної нормативної бази у вільному доступі (<https://normative.sumdu.edu.ua/>) та ознайомленням з документами під час оформлення договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

Наразі К. Максимова, К. Мурашко та Р. Андрієнко є трое студентів першого курсу беруть участь у програмі академічної мобільності за програмою "European studies – Domestic Affairs" (12 ECTS) в Латвійському університеті. Результати навчання будуть перезараховані в межах ОК 2, 4.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання результатів неформального навчання регламентується наказом ректора № 0708-І від 25.10.2022 Порядок визнання у Сумському державному університеті результатів неформального та/або інформального навчання здобувачів <http://surl.li/dxcfc>.

Перезарахування здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження досягнення здобувачем результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається.

Для перезарахування результатів здобувач подає до випускової кафедри освітню декларацію та документи, що підтверджують участь у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи; опис заходу неформальної освіти тощо). На підставі цього відповідним розпорядженням формується комісія під головуванням завідувача кафедри у складі не менше трьох осіб з числа членів робочої проектної групи відповідної освітньої програми (з обов'язковим включенням до складу комісії гаранта освітньої програми). Якщо за підсумками оцінювання підтверджено відповідність цих результатів результатам навчання, передбаченим освітньою програмою, комісія приймає рішення про визнання результатів неформального навчання заявника.

Відповідна нормативна інформація є у вільному доступі на сайті СумДУ, доводиться здобувачам на вступних лекціях у перший день навчання, через систему електронних особистих кабінетів.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

Студенти ОПП активно використовують можливості неформальної освіти при реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.

Здобувачі ОП вивчили ряд онлайн-курсів, за якими отримали перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: онлайн курс "Громадська та політична участь: базовий курс" на освітній платформі Prometheus, 2022 р. (З. Шеденко, О. Ємець) окремі теми в рамках ОК7; онлайн курс "Візуалізація даних" на освітній платформі Prometheus, 2022 р. (З. Шеденко, О. Ємець) окремі теми в рамках ОК8; онлайн тренінг "Social startups in EU" ("Jean Monnet Chair in EU Economic Policy and Civil Society", 2022 р. (З. Шеденко, О. Ємець, К. Даценко)) окремі теми в рамках ОК 9.

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Академічний персонал, відповідальний за запровадження ОП та її компонентів, забезпечує узгодженість між ПРН, методами навчання та викладання. При цьому дотримуються рекомендації Довідника користувача ЄКТС, відповідно до якого конструктивне узгодження результатів навчання, видів навчальної діяльності та оцінювання є невід'ємною вимогою до ОП. Відповідність методів навчання й викладання результатам навчання за окремим ОК та результатам навчання за ОП обґрунтовується у робочих програмах навчальних дисциплін. Форма робочої програми передбачає узгодження результатів навчання за дисципліною з програмними результатами навчання, методами навчання та викладання.

Навчання і викладання за ОП передбачає:

переважно інтерактивний характер лекцій з використанням мультимедійної техніки, онлайн лекції в період воєнного стану;

застосування на практичних заняттях як традиційної системи методів і прийомів, так і інноваційних інтерактивних методик, зокрема: Командно-орієнтоване навчання (TBL), кейс-орієнтоване навчання, імерсивне навчання, фронтальна робота, парна робота та робота в малих групах, творчий метод, навчальна дискусія / дебати, навчально-тренувальна конференція

практико-орієнтоване навчання (ОК3, ОК4, ОК6, ОК8, ОК11, ОК12);

навчання на основі досліджень (RBL) (ОК 2, ОК3, ОК5, ОК 9, ОК 11, ОК12), в т.ч. з використанням комп'ютерних технологій;

за організаційними формами (зі збільшенням обсягів в період воєнного стану) навчання відбувається з використанням технологій електронного навчання MIX (ОК3, ОК5, ОК7), Google Classroom (ОК5).

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Студентоцентроване навчання є основою для цієї ОП та передбачає: можливість формування індивідуальних освітніх траєкторій; застосування методів активного навчання; акцент на критичному й аналітичному навчанні та розумінні; розширення автономії здобувачів вищої освіти; рефлексивний підхід до процесів навчання й викладання як із боку здобувачів вищої освіти, так і викладача. Втілення студентоцентрованого навчання передбачає: повагу й увагу до розмаїтості студентів та їхніх потреб, уможливлення гнучкі навчальні траєкторії; застосування різних способів подачі матеріалу; гнучке використання різноманітних педагогічних методів; регулярне оцінювання і коригування способів подачі матеріалу та педагогічних методів; заохочення почуття незалежності водночас із забезпеченням належного наставництва і підтримки з боку викладача. Вибір методів навчання обумовлюється необхідністю формування у студентів здатності самостійно і творчо застосовувати отримані навички і знання при вирішенні прикладних практичних завдань.

Рівень задоволеності формами і методами навчання та викладання визначається через опитування студентів щодо: 1) якості освітніх програм; 2) якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін. За результатами оцінювання якості ОП в 2023 р. всі респонденти ОП продемонстрували задоволеність формами та методами навчання і викладання (<http://surl.li/kzhxv>).

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Викладачам і здобувачам вищої освіти в СумДУ Положенням про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/edckh>) надаються академічні свободи. Викладачі мають право на свободу викладання та обговорення, свободу обирати теми для наукових досліджень і проводити їх своїми методами, свободу поширення і публікації результатів наукових досліджень, свободу участі в професійних або представницьких академічних органах. Викладач не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів. Види навчальних занять, що застосовуються, наводяться у навчальному плані, робочій програмі та силабусі навчальної дисципліни. Тому викладач може обирати найдоцільніші методи навчання для якісного досягнення програмних результатів навчання. Принципи академічної свободи реалізуються у праві здобувача отримувати знання згідно зі своїми нахилами та потребами. Здобувачі освіти є вільними у виборі тем індивідуальних завдань, курсових робіт, кваліфікаційної роботи, напрямів наукових досліджень. Реалізуючи певні методи навчання в освітньому процесі, викладачі сприяють вільним висловлюванням здобувачем своєї точки зору, ставлення до певних процесів та явищ. За наявності іншої точки зору, здобувач має аргументовано її довести. При вивченні дисциплін використовується методологічне розмаїття, плюралізм наукових концепцій, що сприяє формуванню у здобувача власних наукових поглядів.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Відповідно до нормативної бази СумДУ здобувачам надається силабус, що містить основну інформацію про навчальну дисципліну та деталізований регламент. Основною метою силабусу є інформування здобувачів вищої освіти та / або абітурієнтів про цілі, зміст, результати навчання, методи викладання, навчання та оцінювання у межах навчальної дисципліни.

Для формування у здобувача освіти достатнього та чіткого уявлення про цілі, зміст та очікувані результати

навчання, порядок та критерії оцінювання, відбувається своєчасне інформування. Зокрема, здобувачі освіти можуть ознайомитись самостійно із силабусом навчальної дисципліни та регламентом в каталозі курсів на сайті СумДУ (<http://surl.li/ktwl>) та на сайті кафедри (<http://surl.li/lehht>). Ця інформація перебуває у вільному доступі. У ній визначено програмні результати навчання, компетентності, методи навчання та методи і форми оцінювання студентів. Також є змога переглянути ОП у каталозі СумДУ (<http://surl.li/ffbo>) з метою розуміння, який ОК формує певний ПР. Кожен викладач під час першого заняття із окремого ОК надає силабус та оголошує регламент контролю і оцінювання знань з навчальної дисципліни.

Крім того, діють спеціалізовані електронні ресурси СумДУ, що містять навчально-методичні матеріали дисциплін, зокрема інституційний репозитарій (<https://essuir.sumdu.edu.ua/>), системи OCW (<https://ocw.sumdu.edu.ua/>) та MIX (<https://mix.sumdu.edu.ua/>), які надають можливість доступу здобувачів вищої освіти до необхідної інформації.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Для забезпечення навчання на основі досліджень, поєднання науково-дослідної й навчальної роботи у СумДУ сформовано відповідну нормативну базу, зокрема рішення Ради з якості СумДУ з питання: «Стан залучення здобувачів вищої освіти до наукової діяльності та заходи щодо її активізації» від 12 травня 2022 року (<http://surl.li/cydxn>). За допомогою інноваційного навчання викладачі зменшують розрив між освітньою та науковою компонентами, призводячи до органічного поєднання навчання і наукової діяльності за принципом «досліджуючи навчаю». Залучення здобувачів до досліджень здійснюється шляхом інтеграції наукової й навчальної роботи в межах компонентів ОП, включаючи предметні конкурси наукових робіт: виконання курсових, кваліфікаційних робіт відповідно до напрямів НДР кафедри, застосування дослідницьких методів навчання (індивідуальної, групової дослідницької, проектної роботи; контрольованої самостійної роботи); запровадження в межах навчальних дисциплін нових форм організації науково-дослідної діяльності, спрямованих на розвиток наукового й критичного мислення; створення наукових груп здобувачів різних курсів для підготовки спільних наукових проєктів, написання наукових статей.

На випусковій кафедрі діють Центр дослідження регіональної безпеки (<https://rcrs.sumdu.edu.ua/>), Центр соціальних досліджень (<https://csgard.sumdu.edu.ua/>), які є базами практики для здобувачів і на яких проводяться дослідження та реалізуються міжнародні гранти, в т.ч. із залученням здобувачів. Це дозволяє підвищити якість підготовки фахівців з ОП та відкриває можливості здобувачів займатися науковою роботою.

Керівництво науковою роботою здобувачів здійснюється всіма викладачами як у межах навчальних дисциплін, так і індивідуально з урахуванням спільних наукових інтересів.

Формами поєднання навчання і досліджень здобувачів за ОП є: долучення до виконання НДР з оплатою праці (О. Ємець) у соціально-політичній тематиці в межах діяльності Центру соціальних досліджень; участь у грантових проєктах актуальної гуманітарної тематики, а також тематики щодо політики гендерної рівності (К. Даценко); виступи з результатами наукових досліджень на студентських наукових заходах з подальшою публікацією (Шаденко З., Даценко К., Андрієнко Р., Мурашко К., Ащанулова Т.).

Для стимулювання наукових досліджень, прикладних розробок згідно з положенням про гранти НТСА СумДУ можливо отримати фінансування для реалізації розроблених членами НТСА наукових проєктів. Здобувачам надається можливість навчання за індивідуальним навчальним планом з поглибленою науковою складовою відповідно до Положення про індивідуальну підготовку студентів за навчальним планом із поглибленою науковою складовою.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У СумДУ сформовані вимоги щодо укладання робочої програми дисципліни (РП НД) <http://surl.li/ffog>. Відповідно до них, РП НД мають щорічно оновлюватися з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм і, зокрема, отриманих від здобувачів та інших стейкхолдерів побажань та зауважень. Перегляд РП НД здійснюється за ініціативою робочої проєктної групи освітньої програми, стейкхолдерів або за ініціативою кафедр.

ОП «Політичні технології та аналітика» належить до галузі 05 Соціальні та поведінкові науки, у якій постійно оновлюється нормативна база, вдосконалюються політичні технології, методологія, тощо. У зв'язку з цим, виникає задача періодичного часткового або повного оновлення змісту освітніх компонентів з урахуванням вищезазначених тенденцій. З урахуванням цього, викладачі постійно проводять системну роботу щодо оновлення змісту освітніх компонентів. Зокрема зміст ОК 6 було доповнено змістовим модулем “Збройні конфлікти в сучасному світі”. У ОК 8 («Політична аналітика. Розробка аналітичних документів») внесено корективи у змістовну частину щодо формування вміння аналізувати ризики та застосовувати сценарне планування.

Участь викладачів ОП в Ініціативі з розвитку аналітичних центрів в Україні, яку реалізував Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Ініціативою відкритого суспільства для Європи (OSIFE) за фінансової підтримки Посольства Швеції в Україні, також проведена на базі випускової кафедри конференція “Від інституалізації до впливу: розвиток аналітичних центрів у державних університетах України” в межах названої Ініціативи дозволили опрацювати новітні інструменти аналітичної діяльності, що знайшло своє відображення в змісті ОК2, ОК8, ОК9, ОК10.

Оновлення змісту освітніх компонентів забезпечується шляхом: урахування пропозицій стейкхолдерів, передусім, представників ринку праці; урахування законодавчих і рекомендаційних документів органів державного управління; стандартів, рекомендацій і дослідницьких матеріалів міжнародних організацій; участі викладачів у міжнародних і вітчизняних наукових заходах; стажувань у вітчизняних і закордонних фінансових установах; підвищення кваліфікації, в т.ч. у закордонних ЗВО; участі викладачів у виконанні НДР за профілем спеціальності. Результати напрацювань узагальнені у наукових статтях, у т.ч. виданнях, що входять до баз Scopus та WoS, монографіях, посібниках, що надалі використовуються для оновлення змісту освітніх компонентів, тематики курсових та кваліфікаційних робіт.

Наукові праці викладачів включені в розділі інформаційне на навчально-методичне забезпечення дисциплін силабусів, наприклад, в ОК 3, ОК4, ОК5, ОК6, ОК7 та інших

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Модель закладу освіти, яка реалізується, визначає бачення СумДУ як інноваційного рейтингового університету з ідеологією дослідницького закладу. Більшість національних та міжнародних рейтингів відзначають СумДУ у групі лідерів серед ЗВО України (<https://sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/rating.html>).

Освітньо-наукова діяльність за ОП узгоджена зі Стратегією інтернаціоналізації СумДУ на 2019-2025 роки <http://surl.li/ffde>, зокрема:

- міжнародна академічна мобільність здобувачів: Шаденко З., Мурашко К.;
 - міжнародна академічна мобільність НПП: Костенко А., Назаров М., Король С.;
 - підвищення кваліфікації за міжнародними програмами: Костенко А. (Швейцарія); Назаров М. (Естонія, Фінляндія, Бельгія), Лебідь А. (Естонія);
 - міжнародний обмін викладачів: залучення іноземних лекторів (Langer P., Німеччина) й викладання НПП за кордоном (Назаров М.);
 - спільна з іноземними партнерами наукова діяльність, результатом чого є заявки на конкурси науково-дослідних проєктів за програмами Horizon Europe та NATO Science for Peace and Security;
 - наукові публікації з іноземними співавторами;
 - участі здобувачів і НПП у міжнародних грантових проєктах (NATO).
- СумДУ сприяє підготовці здобувачів і НПП через навчання на курсах іноземної мови з підтвердженим сертифікатом, не нижче рівня B2 (Король С., Лебідь А., Костенко А., Назаров М., Купенко О.).
Наявний доступ до БД Scopus, WoS. Регулярно надається тестовий доступ до повнотекстових електронних ресурсів міжнародних баз даних (<https://bit.ly/3o8Dh6K>)

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти визначена Положенням про організацію освітнього процесу. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів у межах освітніх компонентів ОП є чіткими, зрозумілими, надають можливість встановити досягнення здобувачем результатів навчання та своєчасно доводяться до здобувачів. Форми контрольних заходів із навчальних дисциплін визначено в освітній програмі, навчальному плані, силабусі навчальної дисципліни.

Форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання, адже при укладанні робочих навчальних програм їх зміст узгоджується з результатами дисципліни та результатами навчання. Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти забезпечуються: ґрунтовним підходом кафедр до їх планування і формулювання; обов'язковим узгодженням результатів навчання, видів навчальної діяльності та оцінювання; наскрізною роз'яснювальною роботою зі здобувачами, в тому числі щодо технологій контрольних заходів, графіку та граничних дат контрольних заходів тощо.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Форми контрольних заходів і критерії оцінювання здобувачів у межах освітніх компонентів ОП є чіткими, зрозумілими, надають можливість встановити досягнення результатів навчання завдяки тому, що на етапі укладання робочих програм форми контрольних заходів мають відповідати результатам дисциплін, скорельованим з програмними результатами навчання.

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти визначена Положенням про організацію освітнього процесу. Організація атестації здобувачів вищої освіти та правила їх проведення у СумДУ регламентується Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій СумДУ з атестації здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/ffot>). Методи та критерії оцінювання чітко описуються у робочих програмах за кожним освітнім компонентом ОП.

Оцінювання проводиться відповідно до отриманих за семестр рейтингових балів і містить методи поточного формативного та підсумкового сумативного оцінювання. Формативне оцінювання: опитування та усні коментарі викладача за його результатами, самооцінювання поточного тестування, обговорення та взаємооцінювання студентами під час розв'язання практичних задач. Сумативне оцінювання проводиться у формі письмових опитувань, індивідуальних та колективних завдань.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання оновлюється щорічно на початку навчального року та надається здобувачам вищої освіти в розрізі дисциплін у каталозі курсів на головному сайті СумДУ

(<https://bit.ly/3KSv4gN>). На першому занятті з дисципліни викладач надає здобувачам вищої освіти силабус та регламент з переліком контрольних заходів та критеріями їх оцінювання.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

За ОП передбачено проведення атестації у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Це відповідає вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія магістерського рівня вищої освіти.

Тематика кваліфікаційних робіт відповідає предметній області спеціальності відповідно до ОП, враховує сучасні тенденції розвитку спеціальності, формується з урахуванням зауважень роботодавців та індивідуальних інтересів здобувачів. Вимоги щодо змісту і структури кваліфікаційної роботи визначені методичними рекомендаціями, що знаходяться у відкритому доступі на сайті кафедри (<http://surl.li/ibsbb>). Для атестації здобувачів у формі захисту кваліфікаційної роботи передбачено відкриті та публічні процедури для екзаменаційної комісії для встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, компетентностей вимогам стандарту вищої освіти.

В умовах воєнного стану для захисту кваліфікаційних робіт передбачено процедури із застосуванням дистанційних технологій, що унормовано Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій СумДУ з атестації здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/3rBwtcd>). До екзаменаційної комісії здобувачем подається електронна версія кваліфікаційної роботи з кваліфікованими електронними підписами. Зазначений підхід є кращою практикою, що планується до використання в подальшому, оскільки орієнтований на досягнення цілей сталого розвитку та реалізації концепції безпаперового документообігу.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів регулюється окремими пунктами Положення про організацію освітнього процесу В Сумському державному університеті. Передбачено проведення поточного й підсумкового контролю. До видів підсумкового контролю відносяться модульні контрольні роботи, що проводяться в межах вивчення модулів окремих дисциплін, завдання до них укладаються викладачем.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів у межах окремої дисципліни визначаються силабусом та регламентом, доводяться до відома студентів на першому занятті та оприлюднюються в каталозі курсів на сайті університету (<https://op.sumdu.edu.ua/>). Питання про достатність інформування здобувачів щодо форм контрольних заходів, критеріїв оцінювання, а також дотримання їх викладачем включені до анкети щодо оцінювання якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін. Всі зауваження з боку здобувачів щодо дотримання процедури проведення контрольних заходів аналізуються гарантом ОП та за необхідності вносяться корективи.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Об'єктивність викладачів при проведенні екзаменів забезпечується проведенням лише письмових екзаменів або тестових процедур.

Кожний семестр відбувається опитування здобувачів щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін за допомогою електронних кабінетів.

Органи студентського самоврядування кожного інституту (факультету) проводиться конференція «Навчальний процес очима студентів», конференція «Віч-на-віч з ректором» <http://surl.li/dwwaj>, на яких обговорюються проблемні питання.

Основною процедурою запобігання конфлікту інтересів відповідно до наказу ректора «Про заходи щодо запобігання корупції» (<http://surl.li/ffbd>) є усунення від прийняття рішень та вчинення дій в умовах реального конфлікту інтересів. На ОП «Політичні технології та аналітика» не було випадків врегулювання конфлікту інтересів. Зазначені вище процедури сприяють усуненню конфлікту інтересів та забезпечують об'єктивність екзаменаторів.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Можливість та процедури повторного проходження модульних контрольних робіт визначаються регламентом кожної дисципліни.

Перескладання підсумкового контролю у разі отримання незадовільної оцінки передбачає можливість дворазового перескладання – перший раз викладачу, другий раз комісії. Цей порядок передбачає стандартні етапи: ознайомлення з графіком перескладань, отримання індивідуального екзаменаційного листка, перескладання за стандартними процедурами.

На основі цих правил формуються критерії оцінювання та відповідні процедури за дисциплінами ОП «Політичні технології та аналітика», які визначаються робочими програмами та регламентами дисциплін.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Процедури ЗВО врегулюють порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів наступним чином: апеляція може подаватися у разі непогодження з оцінкою модульного, семестрового контролю та атестації. За фактом заяви створюється комісія за головування декана факультету ІФСК, члени якої вивчають

обставини скарги та визначають, чи були порушення при проведенні атестації. Апеляція розглядається апеляційною комісією не пізніше наступного робочого дня після її подання. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом. У разі встановлення порушень, що вплинули на результати оцінювання, оцінка може змінюватись за рішенням апеляційної комісії.

Випадків оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів за ОП «Політичні технології та аналітика» не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Відповідним рішенням Ради з якості СумДУ (<http://surl.li/lymz>) визначено основні заходи системної роботи із завершення розробки та подальшої імплементації університетської системи забезпечення академічної доброчесності в освітню і наукову діяльність. На виконання цього рішення нормативна база (<https://bit.ly/3RkuMeR>) включає комплекс документів, присвячених розбудові системи забезпечення академічної доброчесності. Політика та стандарти дотримання академічної доброчесності визначені Кодексом академічної доброчесності (<https://bit.ly/3LjNhEQ>), процедури дотримання академічної доброчесності – Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<https://bit.ly/3Ds2OjF>), Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<https://bit.ly/3VHbaTm>), наказами «Щодо створення університетської Комісії з етики та управлінням конфліктами», «Про підписання декларацій про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу».

Зміни і доповнення до вказаних нормативних документів обговорюються та затверджуються на засіданні Вченої ради університету. Факт ознайомлення усіх категорій здобувачів ВО та співробітників університету з Кодексом та їх зобов'язання щодо його дотримання фіксується підписанням вказаними категоріями Декларації про дотримання академічної доброчесності в особистих кабінетах.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

Перевірка всіх видів робіт, звітів про науково-дослідну роботу, наукових публікацій, навчально-методичної та навчальної літератури, письмових робіт здобувачів на наявність ознак академічного плагіату обов'язково передусім процедурам їх розгляду. Алгоритм перевірки на наявність ознак академічного плагіату визначається Додатком до Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<https://bit.ly/31ZXOlZ>). Технологічним інструментом протидії порушенню академічної доброчесності у вигляді академічного плагіату служить програма «StrikePlagiarism», яка використовується на умовах договору співпраці Університету з компанією ТОВ «Плагіат». Технічним адміністратором та координатором використання системи «StrikePlagiarism» в університеті виступає бібліотека. Технологічна складова перевірки навчальних і наукових робіт на наявність текстових запозичень визначена відповідною Методичною інструкцією (<https://bit.ly/3m3i5OJ>). Унікальність англійських текстів перевіряється через сервіс Grammarly. СумДУ укладено договір про співпрацю з 2-ма компаніями: з ТОВ «Плагіат» та ТОВ «Антиплагіат» на використання систем «StrikePlagiarism» та «Unicheck» відповідно.

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

СумДУ популяризує принципи академічної доброчесності через їх впровадження в освітню діяльність шляхом супроводження здобувачів на веб-сайті «Академічна доброчесність» <https://bit.ly/3poOIIH>; є навчальний онлайн курс "Академічна доброчесність: виклики, дії, успішні історії" <https://bit.ly/3qgHiXa>; вебінари "Плагіат та його різновиди" (<https://bit.ly/329hSCT>), "Спартанці науки: інтервенція академічної доброчесності" (<https://bit.ly/3sp4oir>); виконується проєкт "Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти - Academic IQ" (Американські ради з міжнародної освіти). Питання доброчесності, етики та інших цінностей розглядаються зі студентами під час різноманітних організаційних заходів, вивчаються в рамках навчальних дисциплін та культивуються на рівні загальноприйнятих відносин в університеті. Запропонована практика застосування популяризаційних матеріалів за тематикою з елементами доповненої реальності. СумДУ приймає участь у проєкті «Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia (OPTIMA)» (Erasmus+), Capacity Building in Higher Education, Erasmus KA2 "Розвиток потенціалу вищої освіти", виконується проєкт "With Academic integrity to EU values: step by step to common Europe" («Жан Моне» програми Erasmus+). З 2023 року СумДУ є першим ЗВО України, який став інституційним членом European Network for Academic Integrity, ENAI <http://surl.li/evgii>, а також партнером проєкту Partnership on University Plagiarism Prevention (<http://surl.li/kmjsg>).

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

У Положенні про академічну доброчесність (<https://bit.ly/3zA83Ko>) зазначені заходи щодо особи, яка порушила академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин. Здобувачі можуть бути притягнені до академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання або повторне виконання контрольної роботи, складання іспиту, заліку тощо; призначення додаткових контрольних заходів; повторне проходження відповідного ОК; проведення додаткової перевірки інших робіт, автором яких є порушник; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання (окрім визначених законодавством); позбавлення права брати участь від імені університету у конкурсах на отримання стипендій, грантів тощо; повідомлення суб'єкта (фізичної або юридичної особи), який здійснює фінансування навчання, потенційних роботодавців, батьків здобувача освіти про вчинене порушення; виключення порушника з наукових проєктів, в яких він приймав участь на час скоєння порушення; виключення з рейтингу претендентів на отримання академічної стипендії або нарахування штрафних балів у такому рейтингу,

позбавлення академічної стипендії; попередження; відрахування із університету. Рішення щодо виду академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності може прийматись визначеними в Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин особами, комісіями з академічної доброчесності та/або університетською Комісією з етики та управлінням конфліктами. За ОП «Політичні технології та аналітика» таких ситуацій не зафіксовано.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП СумДУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів) передбачає встановлення додаткових вимог до претендентів, у т. ч. щодо виконання критеріїв, які характеризують якість їх науково-дослідної та навчально-методичної діяльності. При проведенні конкурсного відбору претенденти подають Інформаційну довідку щодо відповідності освітньому компоненту освітньої та професійної кваліфікації претендента на заміщення посади (укладення контракту на новий термін) професорсько-викладацького складу та його досягнень <http://surl.li/obug> за затвердженим шаблоном, яка дає змогу всебічно оцінити професійну та академічну кваліфікацію. Показники, визначені довідкою, є підставою для визначення терміну контракту НПП.

Для проведення конкурсного відбору наказом ректора створюється центральна конкурсна комісія, до складу якої входять проректори, діяльність яких пов'язана з освітнім або науковим процесом, директори інститутів, декани факультетів, керівники підрозділів, що забезпечують організацію навчального процесу та підвищення кваліфікації викладачів, голова представницького органу профспілок та органу студентського самоврядування. Прозорість проведення конкурсного відбору забезпечується чіткою формалізацією вимог до претендентів та регламентацією самого процесу, що супроводжується публікацією відповідної інформації на сайті університету та, у визначених випадках, у друкованих засобах масової інформації.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Роботодавці надають бази для проходження практики та проведення досліджень для написання кваліфікаційних робіт.

На кафедрі створено експертну раду роботодавців за ОП, члени якої залучаються до оцінки актуальності і корегування тематики кваліфікаційних робіт здобувачів.

Форми залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу:

формування компетентнісної моделі фахівця;

проведення теоретичних і практичних занять практиками (головний редактор новин філії «Сумська регіональна дирекція» акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України» А. Крамченков забезпечує ОК 10) (<http://surl.li/lcwzz>), проведення гостьових лекцій (керівник проєктної групи ГО «Бюро аналізу політики» Віктор Бобиренко) (<http://surl.li/lcxjf>), семінарів (О. Іваніна, «Бюро гендерних стратегій») (<http://surl.li/lcxde>), тренінгів;

залучення фахівців-практиків і представників роботодавців до складу екзаменаційних комісій з атестації здобувачів. Під час захисту фахівці надають системну оцінку змістовності програми підготовки та фахової підготовки випускників ОП;

рецензування кваліфікаційних робіт;

участь у профорієнтаційних заходах, заходах сприяння кар'єрі та працевлаштуванні випускників;

залучення роботодавців до розробки програм наукових досліджень, використання організаційного потенціалу роботодавців для спільного виконання науково-дослідних робіт та аналітичних досліджень (<http://surl.li/lfiwt>).

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ОП на постійній основі залучає професіоналів-практиків та експертів галузі як викладачів на умовах сумісництва, як гостьових лекторів, авторів окремих курсів:

дисципліна ОК10 – викладач Крамченков А.Б. (головний редактор новин філії «Сумська регіональна дирекція» акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України») (<http://surl.li/lcwzz>).

Кафедрою реалізуються освітні та наукові проєкти спільно з професіоналами-практиками, експертами галузі, роботодавцями. Ці проєкти спрямовані на підвищення якості підготовки здобувачів і впровадження інноваційних технологій:

проведення практико-орієнтованої підготовки, в тому числі на базі університетських центрів - Центру соціальних досліджень та Центру досліджень регіональної безпеки;

гостьові лекції з актуальних питань, наприклад, щодо аналізу місцевих бюджетів територіальних громад (в рамках ОК5 – Бобиренко В.А. – керівник експертної групи ГО «Бюро аналізу політики»; " <http://surl.li/lcxjf>);

освітні заходи з фахівцями-практиками, зокрема, для ознайомлення здобувачів вищої освіти із професійними особливостями їх майбутньої професії, наприклад ОК-5 та 7 - Агенція регіонального розвитку; ОК-2 Центр соціальних досліджень (<http://surl.li/lcxeu>), ОК 6 та 9 - Центр дослідження регіональної безпеки.

НПП ОП активно включені у реалізацію практичних задач для розвитку регіону визначений їх активною участю в ГО «Інтелект Сумщини» й численними реалізованими проєктами практичного характеру щодо впливу на місцеві політики та розвитку громадської участі населення громад.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Стимулювання професійного розвитку викладачів в СумДУ забезпечується через врахування отримання сертифікатів професійної майстерності, виданих міжнародними центрами сертифікації, підвищення кваліфікації відповідного міжнародного рівня та врахування цього у рейтингу структурних підрозділів (<http://surl.li/ffci>). Наявність практичного досвіду роботи на підприємствах, в установах та організаціях за відповідним профілем враховується при визначенні терміну контракту, а також в конкурсі «Кращі науково-педагогічні працівники» (<http://surl.li/ffcd>). Крім цього Центр розвитку кадрового потенціалу навчального закладу (<http://crkp.sumdu.edu.ua/uk/>) організовує навчання викладачів на програмах «Сучасні ІТ-компетентності», «Інтенсивний курс англійської мови», «Культура українського професійного мовлення: граматики-стилістичний практикум», «Сучасні методи обробки статистичних даних», «Профілактика спортивного травматизму та надання невідкладної домедичної допомоги» та інших. Підвищення кваліфікації викладачів в інших установах та організаціях зараховується в накопичувальній системі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Зокрема НПП на рівні випускової кафедри / факультету надається:

- можливості стажувань в організаціях (у тому числі з оплатою відряджень);
- можливості обміну професійним досвідом з практиками, іншими викладачами на міжфакультетських семінарах;
- набуття професійного досвіду шляхом виконання наукових / суспільних / інших проєктів.

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

СумДУ має ліцензію на підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників за програмами з інноваційної педагогічної діяльності та програмами з електронних засобів та дистанційних технологій навчання (наказ МОНмолодьспорту №2951л від 29.11.2011). Крім цього, Центр розвитку кадрового потенціалу закладу освіти (<http://surl.li/ftsl>) постійно організовує ряд короткострокових програм, семінарів, тренінгів спрямованих на підвищення викладацької майстерності науково-педагогічних працівників, зокрема програми «Інноваційні методи у педагогічній діяльності викладача», «Курс ораторського мистецтва», «Дистанційні технології навчання у СумДУ», «Керівництво науковою роботою студента / аспіранта» та інші (<http://surl.li/luna>). З метою активізації діяльності викладачів щодо забезпечення якості вищої освіти, поширення кращого досвіду, додаткової мотивації педагогічних і науково-педагогічних працівників в університеті запроваджено ряд конкурсів, у тому числі конкурси педагогічних інновацій, на кращу колекцію навчальних матеріалів, опублікованих у відкритому доступі на ОСW, «Інновації ІКТ для сучасної освіти ICT4EDU», «Кращі науково-педагогічні працівники» (<http://surl.li/ffcd>), «Кращий викладач очима студентів» (<http://surl.li/ffce>). Ряд показників, які характеризують якість навчально-наукової роботи зі студентами, враховуються при визначенні рейтингу структурних підрозділів (<http://surl.li/ffci>).

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

З метою підвищення ефективності витрат та стимулювання до зростання надходжень діє система субрахунків структурних підрозділів СумДУ. Включеність НПП ОП в виконання грантової та госпдоговірної наукових тематик дає додаткові можливості для розвитку підрозділу й матеріально-технічного забезпечення наукової та викладацької діяльності.

Аудиторії для лекційних та практичних занять обладнані аудіовізуальною апаратурою та технічними засобами. За випусковою кафедрою ППСТ закріплені 7 навчальних аудиторій (у т. ч. тренінгова зала) з мультимедійним обладнанням та 2-х комп'ютерних класи, оснащених ліцензійними операційними системами від Microsoft та пакетами прикладного програмного забезпечення (H-308; H-309). В усіх приміщеннях є вільний доступ до Wi-Fi та Інтернет.

В умовах карантинних обмежень та воєнного стану частина практичних занять та консультації могли проводитися офлайн. Також здобувачі та НПП мали доступ до зазначених приміщень в період відключень електроенергії, оскільки там розміщувався "Пункт незламності".

Бібліотечно-інформаційна система СумДУ забезпечує офлайн та віддалений онлайн-доступ через сайт бібліотеки, сайт Libguides, а також інтегровані бази електронного каталогу та репозитарію СумДУ до наукової, навчально-методичної літератури, періодичних видань, до баз Scopus і Web of Science, SciVal, тощо (<https://bit.ly/32yKeqa>). Інформаційні ресурси за ОП формуються відповідно до її профілю й сучасних тенденцій наукових досліджень, що дозволяє забезпечити досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Для виявлення та належного врахування потреб та інтересів студентів більшість питань вирішується за безпосередньою участю відповідних органів студентського самоврядування (студентські деканати, студентська рада студмістечка, рада земляцтва іноземних студентів тощо). Також відповідні питання регулярно обговорюються на відповідних зустрічах (в тому числі онлайн) зі здобувачами та періодичних опитуваннях. Отримана інформація використовується при прийнятті відповідних управлінських рішень щодо розвитку інфраструктури та підвищення

якості студентських сервісів.

Університет приділяє вирішенню цих питань належну увагу – постійно збільшується аудиторний фонд із креативним простором, створюються навчально-тренувальні центри та приміщення «вільного» перебування та самостійної роботи студентів у позанавчальний час.

Упроваджуються сучасні освітні технології електронного та змішаного навчання; діє стартап-центр СумДУ, на базі якого проводяться навчальні курси, бізнес-ігри, майстер-класи, коуч-тренінги, пітчінги ініціатив, краштести проєктів тощо.

Крім того, фінансуються численні соціальні ініціативи – дотації комплексу громадського харчування СумДУ, надання матеріальної допомоги, поліпшення умов проживання у студентських гуртожитках (додатково до плати за проживання) тощо.

Для забезпечення освітніх потреб здобувачів НПП розмістили навчально-методичні матеріали до ОК на платформі електронного навчання MIX (ОК 3, ОК4, ОК5). З урахуванням побажань здобувачів обираються засоби для групової комунікації (Телеграм, Фейсбук тощо).

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Безпечність освітнього забезпечується системою заходів щодо охорони праці, дотримання техніки безпеки, санітарних норм та правил, правил проти пожежної безпеки, а також налагодженою системою охорони порядку. Психологічна служба СумДУ (<http://surl.li/ffrx>) надає безкоштовну підтримку здобувачам та викладачам університету й активно працює в умовах воєнного стану, надаючи потрібну підтримку за запитом. Основним механізмом забезпечення психічного здоров'я є створення в університеті відповідної атмосфери, яка, серед іншого, визначена Кодексом корпоративної культури СумДУ (<http://surl.li/ffay>).

Діє центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» (<http://surl.li/ffpy>), у якому є можливість залишити дітей на час перебування батьків у СумДУ, батькам надається інформаційна, психологічна, соціально-педагогічна підтримка. Сторінка на сайті щодо соціального обличчя СумДУ (<http://surl.li/ffsg>).

Для забезпечення освітнього середовища, безпечного для життя та здоров'я здобувачів, в умовах воєнного стану передбачено можливість перебування в аудиторіях в укриттях або в корпусах, що мають/є наближеними до укриттів. В університеті запроваджено обмежувальні заходи щодо проведення масових заходів. В умовах енергетичної кризи є досвід створення пунктів освітньої та наукової незламності з наявними технічними засобами (комп'ютерами, доступом до інтернет та підключенням електроенергії), в яких викладачі та студенти можуть безперешкодно брати участь в освітньому процесі.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Здобувачі мають усі можливості для отримання необхідної інформації у зручний для себе спосіб – через сайти СумДУ, за допомогою персональних електронних кабінетів, на сторінках у соціальних мережах тощо. Також проводяться регулярні заходи щодо інформування здобувачів щодо додаткових освітніх та позаосвітніх можливостей, у тому числі в режимі онлайн.

Університет активно працює над питаннями працевлаштування студентів та випускників як на рівні університету (діє відділ практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів), так і на рівні навчальних структурних підрозділів СумДУ. Здобувачі, у тому числі, залучаються до оплачуваної роботи в університеті.

Діє стартап-центр СумДУ (<https://startup.sumdu.edu.ua/>), на базі якого за європейськими програмами проводяться навчальні курси, бізнесігри, майстеркласи, коучтренінги, пітчінги ініціатив, краштести студентських проєктів тощо. Студентам надається всебічна підтримка у реалізації проєктів.

Здобувачі вищої освіти та співробітники СумДУ мають можливість отримати для персонального використання ліцензійні операційні системи та пакети прикладного програмного забезпечення у рамках програм пільгового академічного ліцензування.

Здійснюється соціальний супровід здобувачів – студенти пільгових категорій у встановленому порядку отримують соціальні стипендії. Університет у повному обсязі виконує зобов'язання щодо забезпечення студентів-сиріт. Серед студентів, які проживають у гуртожитках, проводиться роз'яснювальна робота стосовно можливості отримання субсидій – університет співпрацює у цьому питанні з Департаментом соціального захисту населення міста, запрошуючи представників на зустрічі зі студентами, де вони мають змогу оформити субсидію на місці.

До послуг співробітників та здобувачів вищої освіти університетська клініка. В структурі університету є спортивно-оздоровчий центр «Універ» (<http://surl.li/ffqb>).

Якість підтримки здобувачів досліджується у співпраці з органами студентського самоврядування та їх профспілковими організаціями.

Оцінка рівня задоволеності студентів підтримкою при реалізації ОП здійснюється через опитування щодо якості ОП. Результати анкетування обговорюються на засіданнях РПП, Раді з якості ІФСК та СумДУ та є підставою для прийняття управлінських рішень.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

СумДУ створює інклюзивне освітнє середовище (<http://surl.li/ffqe>) для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей. Для здобувачів, які не мають можливості відвідувати університет, створені умови для здобуття освіти он-лайн.

Інклюзивне навчання здобувачів з особливими освітніми потребами передбачає індивідуальне навчання у формі

індивідуального графіка у загальних групах (Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у СумДУ <http://surl.li/ffcz>) або навчання в інклюзивних групах (Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в СумДУ <http://surl.li/ffqg>). Усі навчальні корпуси та гуртожитки облаштовані пандусами, розпочата робота по встановленню підіймальних платформ для людей з інвалідністю і табличок для аудиторій, надрукованих шрифтом Брайля, працюють психологічна служба, координаційний центр гуманітарної політики. Започатковано інклюзивний проект "Новини СумДУ в аудіо версії". В університеті реалізується проект «Університет, дружній до сім'ї» (<http://leleka.sumdu.edu.ua/uk/>), метою якого є сприяння гендерній рівності, створення рівних можливостей в отриманні освіти матерями-здобувачками, зокрема шляхом надання можливості перебування дітей під професійним наглядом на час вирішення батьками питань в університеті.

Бібліотекою реалізується проект "Бібліотека за безбар'єрність", який зокрема передбачає функціонування соціальних предметних бібліотекарів (<http://surl.li/lbjpn>).

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

В університеті діє Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<http://surl.li/ffat>), а також створена на постійній основі Комісія з етики (доброчесності) та управління конфліктами, якій надано повноваження щодо врегулювання взаємовідносин та конфліктів, що виникають при здійсненні освітньої, науково-педагогічної, наукової, науково-технічної діяльності між всіма категоріями співробітників університету, здобувачами вищої освіти та іншими особами.

Виявлення та вирішення конфліктних ситуацій регулюється у тому числі Кодексом корпоративної культури СумДУ (<http://surl.li/ffay>), Кодексом академічної доброчесності (<http://surl.li/ffbb>), наказом ректора «Про запобігання корупції» (<http://surl.li/ffbd>), Положенням про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін (<http://surl.li/ffbe>), та іншими внутрішніми нормативними документами.

Конфліктних ситуацій під час реалізації ОП не було.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Політика та система забезпечення якості вищої освіти СумДУ (<https://bit.ly/34F5YBN>, <https://bit.ly/3gHCSUC>) формують нормативну основу для процедур забезпечення якості ОП. Розробка, затвердження, моніторинг, перегляд ОП регулюються Положенням про освітні програми (<https://bit.ly/3Jnf6Ko>), Методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм» (<https://bit.ly/3GGFSLK>).

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Відповідно до нормативної бази СумДУ та рекомендацій Ради із забезпечення якості відбувається перегляд та оновлення/модернізація ОП.

ОП може щорічно оновлюватися в частині всіх компонентів, крім цілей, загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання, передбачених стандартом і профілем ОП. Підставами для оновлення є: пропозиції РППГ, викладачів, здобувачів, їх представницьких органів; висновки експертної ради роботодавців; рекомендації інших зовнішніх стейкхолдерів; результати опитувань стейкхолдерів; зміни ресурсних умов реалізації ОП. Результати оновлення відбиваються в елементах ОП (навчальному плані, робочих програмах дисциплін, програмах практик, тематиці курсових і кваліфікаційних робіт). Модернізація ОП передбачає зміни в її змісті та умовах реалізації, і може стосуватись усіх її компонентів, здійснюється: у разі зміни Національної рамки кваліфікацій, стандартів вищої освіти; за результатами зовнішньої/внутрішньої оцінки якості; за ініціативою керівництва СумДУ, ІФСК в разі аналізу динаміки набору здобувачів; за ініціативою гаранта ОП або РППГ за відсутності набору абітурієнтів на ОП; з ініціативи ключових стейкхолдерів для врахування змін, що відбулися в науковому полі, на ринку освітніх послуг або ринку праці. Модернізована ОП проходить повторне затвердження. За результатами останнього перегляду ОП було: переглянуто навчальний план: збільшено кількість годин аудиторного навантаження по ОК3 «Взаємодія органів державної влади із громадськістю», ОК5 «Міське самоврядування зі змістовим модулем: "Децентралізація та управління в громадах», ОК6 «Сучасні виклики глобальній та регіональній безпеці зі змістовим модулем: «Збройні конфлікти в сучасному світі»», ОК9 «Аналітика у сфері міжнародної політики»; зменшено кількість годин аудиторного навантаження по ОК 2 «Методологія політичних досліджень», ОК 4 «Педагогічний практикум із змістовим модулем: "Громадянська освіта", ОК 7 «Громадсько-політична участь: теорія та практика проектної діяльності»; проаналізовано результати навчання за освітніми компонентами і встановлено їх відповідність програмним компетентностям і результатам навчання; узгоджено методи навчання, викладання і оцінювання за освітніми компонентами результатами навчання за ними та програмними компетентностями і результатами навчання (Протокол РППГ №5 від 12.06.2023).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Для здобувачів передбачена участь у процедурах забезпечення якості через членство в органах самоврядування, Раді із забезпечення якості СумДУ та Раді із забезпечення якості факультету ІФСК, у роботі РПП та Студентської агенції співдії якості освіти. Зворотний зв'язок із здобувачами передбачено через:

- 1) періодичні опитування щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні дисциплін відповідно до Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін (<https://bit.ly/33j9Yr3>). За результатами аналізу проводиться щорічний конкурс «Кращий викладач очима студентів». Викладачі, які продемонстрували «Недостатній» та «Порівняльно низький» рівні якості організації освітньої діяльності, отримують рекомендації щодо проходження курсів підвищення кваліфікації за тематикою відповідно до виявлених недоліків;
- 2) опитування щодо якості освітніх програм (<http://surl.li/kzhxv>);
- 3) опитування за запитами з окремих проблемних питань та при моніторингу стану забезпечення якості підготовки фахівців та розвитку наукової діяльності на факультеті.

Пропозиції здобувачів за результатами опитувань враховуються для підвищення якості навчання та викладання. Здобувачі своєчасно інформуються про терміни обговорення проєктів ОП та можуть надавати свої пропозиції для подальшого розгляду на засіданнях РПП.

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Студентське самоврядування безпосередньо бере участь у процедурах внутрішньої системи забезпечення якості ОП через членство у вченій раді, Раді із забезпечення якості СумДУ і Раді із забезпечення якості факультету ІФСК. До складу Центру забезпечення якості включена Студентська агенція співдії якості освіти, що формується з представників кожного інституту/факультету.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

В СумДУ реалізовано такі форми партнерства з роботодавцями щодо процедур забезпечення якості ОП:

- зовнішня експертиза ОП на етапах її затвердження і модернізації. Рецензентами ОП були: Фісун О. (д. політ. н., проф. завідувач кафедри політології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна) <http://surl.li/lfkdt>; Стариков Г. (к. і. н., національний експерт ПРООН) <http://surl.li/lekft>; Загородський А. (директор комунікаційної Групи XPR) <http://surl.li/lekfc>
 - участь у РПП ОП. До складу РПП ОП відповідно до наказу (№0854-I від 21.12.2022) входить Над'ярний С. (Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації). У межах функцій РПП, визначених нормативною базою, запропоновано зміни щодо мети, СК та ПРН, навчального плану.
 - участь в експертній раді роботодавців з спеціальності 052 Політологія, що оновлена за наказом від 21 жовтня 2022 року №0703-I (<https://cutt.ly/uwehalZN>). Члени ради брали участь у визначенні мети програми, програмних компетентностей і результатів навчання. Після затвердження ОП експерти здійснюють її періодичний перегляд для оцінки змістовності програми, навчальних планів, достатності обсягу практичної підготовки, відповідність знань та вмінь здобувачів вимогам ринку праці;
 - передбачено участь у роботі екзаменаційних комісій.
- Пропозиції щодо обговорення ОП роботодавцями надаються через сторінку <http://surl.li/ffbx>.
У СумДУ апробований механізм для опитування роботодавців.

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Збирання та врахування інформації щодо працевлаштування випускників (2021 року прийому, перший випуск за ОПП) здійснюється як у межах централізованого підрозділу – навчального відділу з практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів, так і на рівні випускових кафедр та РПП ОП.

Інформація про відомих випускників СумДУ розміщена на центральному сайті університету та на сайті ІФСК (<http://surl.li/lfkfk>) та випускової кафедри (<http://surl.li/kwaiz>) Що стосується ОП «Політичні технології та аналітика», то в 2023-2024 відбудеться перший випуск.

На випускових кафедрах наявний досвід системної роботи з аналізу основних траєкторій працевлаштування випускників для визначення необхідних компетентностей і результатів навчання для успішного працевлаштування за фахом.

Інформація про стан наповнення бази даних випускників кафедри ППСТ/факультету ІФСК подається для щорічного звіту факультету і університету. Крім того, кафедри співпрацюють з випускниками й різних років. Наприклад, випускники, кафедри запрошуються вступати на ОП «Політичні технології та аналітика», що є особливо привабливим для випускників спеціальності «Соціальна робота».

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

У СумДУ реалізується комплексна внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) відповідно до сформованої інституційної структури. Здобувачі беруть участь у ній через опитування, результати яких аналізуються деканом факультету, завідувачем кафедри, гарантом та викладачами, що дозволяє формувати комплекс заходів для покращення якості освітньої діяльності, впровадження нових освітніх компонентів, удосконалення викладання. Результати опитування обговорюються на засіданнях РППГ, Ради із забезпечення якості факультету ІФСК та Ради із забезпечення якості СумДУ.

Для вдосконалення ВСЗЯ на рівні кафедр, у СумДУ здійснюється щорічна перевірка їх діяльності за системою критеріїв і показників перевірки, розроблених Центром забезпечення якості вищої освіти.

На рівні університету і факультету здійснюється перевірка готовності кафедри до поточного навчального року з основною увагою на стан і якість навчально-методичного та інформаційного забезпечення викладання навчальних дисциплін. Зокрема, деканатом здійснено перевірку стану та якості навчально-методичного й інформаційного забезпечення викладання навчальних дисциплін на факультеті. За результатами перевірки було проведене засідання кафедри ППСТ, у якому взяла участь декан факультету ІФСК. За результатами перевірки рекомендовано ширше використовувати навчальні платформи для встановлення зворотнього зв'язку зі здобувачами; створити єдиний електронний банк матеріалів з усіх дисциплін за ОП з доступом до них завідувача кафедри і гаранта ОП (Протокол кафедри ППСТ №7 від 11.01.2023).

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитації інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Акредитація ОП є первинною, тому було проаналізовано і взято до уваги досвід акредитації інших ОП СумДУ. Гарант та НПП ОП взяли участь у загальних зборах щодо підсумків процесів акредитації освітніх програм СумДУ у 2022-2023 навчальному році.

Також було проаналізовано і взято до уваги наявні у відкритому доступі на сайті Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти матеріали акредитації освітніх програм за спеціальністю "Політологія" магістерського рівня інших університетів. Взято до уваги рекомендації експертних груп НАЗЯВО, проаналізовано відзначені сильні сторони та позитивні практики, а також слабкі сторони, недоліки та рекомендації різних ОП з політології, особливо що стосується критеріїв 1 Проектування та цілі освітньої програми, Критерій 2 Структура та зміст освітньої програми.

У колі НПП ОП «Політичні технології та аналітика» було детально обговорено процедуру підготовки та проходження акредитації.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Академічна спільнота є учасником системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності на рівні ОП як члени РППГ.

На рівні кафедр викладацький склад приймає участь у роботі методичних семінарів, метою яких є оптимізація структури та змісту навчальних дисциплін; обмін інформацією щодо методик викладання та обговорення можливостей використання сучасних технологій у навчанні, пошук шляхів вдосконалення педагогічної майстерності; розвиток навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності.

На рівні факультету ІФСК науково-педагогічні працівники входять до складу Ради із забезпечення якості вищої освіти.

Крім цього, проводиться постійна робота по підвищенню здатності викладачів реалізовувати політику університету у сфері забезпечення якості шляхом проведення семінарів («Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ», «Викладач як ключовий стейкхолдер забезпечення якості освіти», «Зміни в системі ліцензування та акредитації як засіб забезпечення якості у вищій освіті», «Нова модель вибіркової складової навчальних планів для формування загальних компетентностей здобувачів вищої освіти» тощо).

Учасники академічної спільноти мають можливість впливати на процеси внутрішнього забезпечення якості вищої освіти шляхом участі в опитуванні НПП щодо моніторингу якості організації освітнього процесу та створених умов праці в СумДУ.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) СумДУ (<https://bit.ly/3uO54h6>) має п'ять інституційних рівнів:

1 рівень: здобувачі, які беруть участь у ВСЗЯ через опитування.

2 рівень: рівень розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП: РППГ на чолі з гарантом (керівник РППГ), групи забезпечення, випускові кафедри.

3 рівень: рівень інституту/факультету (вказати інститут/факультет)- Рада із забезпечення якості, що відповідає за розгляд, оновлення та вдосконалення ОП, що реалізуються в інституті.

4 та 5 рівні: загальноуніверситетські. 4 рівень включає спеціально створені підрозділи, до виключної компетенції яких відносяться процеси ВСЗЯ (Рада із забезпечення якості вищої освіти університету та Центр забезпечення якості вищої освіти); 5 рівень - органи загального управління, частина функцій яких, пов'язана з процесами ВСЗЯ (Наглядова, Вчена ради та ректор).

У процесах, пов'язаних з функціонуванням ВСЗЯ, беруть участь органи студентського самоврядування та Студентська агенція співдії якості освіти. У ВСЗЯ також беруть участь загальноуніверситетські служби і відділи. Розподіл функціональних обов'язків, повноважень та прав усіх цих підрозділів викладений у відповідних локальних нормативних актах (<https://normative.sumdu.edu.ua/>), розміщених на сайті СумДУ.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<http://surl.li/fezf>); Кодексом академічної доброчесності (<http://surl.li/ffbb>), Кодексом корпоративної культури (<http://surl.li/ffay>), Статутом (<http://surl.li/ffrg>) та іншими нормативними актами, які розміщені в розділі «Реєстр основної нормативної бази СумДУ» (<https://normative.sumdu.edu.ua/>) на сайті університету і є загальнодоступними. Основні нормативні акти доводяться до відома і докладно пояснюються здобувачам першого року навчання на вступних лекціях у перший день навчання. Також в СумДУ для інформування здобувачів та співробітників про введення в дію, зміну, відміну нормативних актів тощо використовується система електронних особистих кабінетів.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

Відповідно до термінів перегляду та оновлення ОП з метою отримання пропозицій чи зауважень від стейкхолдерів в СумДУ існує практика оприлюднення проектів ОП для обговорення не пізніше ніж за місяць до затвердження на офіційному вебсайті у Каталогі освітніх програм. Проект ОП «Політичні технології та аналітика» на 2023 рік було оприлюднено для широкого обговорення за посиланням (<https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/2707>). Обговорення проекту ОП «Політичні технології та аналітика» на 2023 рік відбувалося з 25.10.2022 по 25.12.2022 рр. Пропозиції щодо обговорення ОП всіма стейкхолдерами можуть надаватись через сторінку (<http://surl.li/bjgg>) та за допомогою онлайн-форми в каталозі курсів. За результатами обговорення ОП була сформована узагальнена таблиця-звіт щодо врахування побажань стейкхолдерів, оприлюднена на сайті кафедри (<http://surl.li/leiom>).

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

Оприлюднення ОП здійснюється відповідно до Положення про освітні програми вищої освіти (<http://surl.li/ffqp>). Відомості про освітні програми розміщуються на вебсайті СумДУ в каталозі освітніх програм <https://op.sumdu.edu.ua/#/>.

СумДУ своєчасно оприлюднює на своєму веб-сайті в Каталогі освітніх програм у вільному доступі інформацію про всі ОП, що реалізуються в університеті, для інформування всіх зацікавлених сторін. Інформація щодо ОП «Політичні технології та аналітика» розміщена у вільному доступі за адресою: (<https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/2394>).

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

До сильних сторін ОП «Політичні технології та аналітика» другого рівня вищої освіти спеціальності 052 Політологія можна віднести:

- ОП є єдиною в Сумській області за цією спеціальністю, при наявній потребі в підготовки кадрів для органів державної влади, ОМС, політичних партій, ГО, тощо;
- гарант та НПП ОП мають досвід аналітичної та проектної діяльності на регіональному, національному та міжнародному рівнях, що імплементується в ОП, зокрема в частині орієнтації на активне залучення здобувачів до аналітичної та проектної діяльності;
- реальні можливості для вибудови здобувачами індивідуальних освітніх траєкторій завдяки: 1) діяльності при кафедрі Центру соціальних досліджень, Центру досліджень регіональної безпеки, Гендерного ресурсного центру як внутрішніх баз практик; 2) наявності достатньої кількості ОК вільного вибору та академічної свободи вибору тематики кваліфікаційної роботи; 3) зорієнтованості НПП на виконання функцій академічного наставництва; 4) широким можливостям вибору баз практики та тісною взаємодією з роботодавцями;
- практична орієнтованість підготовки здобувачів підсилюється можливістю поєднання навчання з виконанням робіт за тематикою НДР кафедри та поєднання навчання з роботою за фахом з оформленням індивідуальних планів;
- 100% НПП мають наукові ступені, серед них 3 доктори наук;
- наявність в СумДУ власної системи підвищення кваліфікації НПП, а також зацікавленість НПП ОП в професійному розвитку;
- ОП «Політичні технології та аналітика» є одним із прикладів інституційної спроможності СумДУ щодо академічної доброчесності, внутрішньої системи забезпечення якості, сприятливого інформаційного та соціального середовища для здобуття освіти;
- 100% висловилися про свою задоволеність вибором ОП.

Позитивною практикою є:

- використання кращих практики викладання та навчання, зокрема: інтерактивні лекції, практико-орієнтоване навчання, групові дискусії, групове навчання, тощо, адаптуючи їх до умов онлайн в умовах небезпеки;
- організація освітнього процесу із застосуванням спеціалізованого освітнього середовища Mix;

- застосування у навчальному процесі результатів іноземних досліджень та аналітики, наявність англомовних джерел у списках рекомендованої літератури РП ОК;
- застосування популярних месенджерів для підтримки взаємодії із здобувачами в ситуації обмеженої безпосередньої взаємодії через безпекові умови;
- оперативне висвітлення на сайті випускової кафедри активностей НПП і здобувачів, спрямованих на виконання цілей ОП.

Серед слабких сторін ОП є:

- недостатня інтернаціоналізація діяльності за ОП;
- проблеми з формуванням контингенту з демографічних причин, економічного спаду та військових дій у регіоні;
- відсутність в університеті ОП з політології на бакалаврському рівні;
- відсутність у здобувачів досвіду участі у конкурсах наукових робіт, всеукраїнських та наукових олімпіадах саме з політології.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

Перспективними заходами розвитку ОП у найближчі роки є:

- продовжувати роботу, спрямовувати на розвиток міжнародних академічних зв'язків;
- більш цілеспрямованого та послідовно працювати у профорієнтаційному напрямку із територіальними громадами;
- розвивати електронне середовище (зокрема, його регулярне оновлення та розширення) для підтримки освітнього процесу здобувачів ОП «Політичні технології та аналітика», розуміючи його важливість із врахуванням безпекових умов;
- подальша інтеграція навчання і досліджень під час реалізації ОП;
- обговорення із здобувачами їх можливостей і зацікавленості щодо участі в органах студентського самоврядування СумДУ та факультету ІФСК;
- розвиток внутрішньої системи якості ОП «Політичні технології та аналітика».

Для виконання зазначених заходів ЗВО планує:

- зосередження зусиль на укладання додаткових угод про співпрацю з закладами вищої освіти зарубіжних країн;
- проведення науково-методичного семінару з аналізу наявних магістерських програм з політології в іноземних університетах;
- активізацію наукової діяльності здобувачів та їх орієнтації на участь у конкурсах наукових робіт, всеукраїнських та наукових олімпіадах з політології та дотичних галузей наукового знання;
- популяризацію створених здобувачами аналітичних продуктів на потреби територіальних громад;
- заходи знайомства здобувачів із історією, структурою та функціонуванням студентського самоврядування в СумДУ;
- заходи покращення практики документообігу (включаючи електронний документообіг) для ОП «Політичні технології та аналітика».

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Карпуша Василь Данилович

Дата: 18.09.2023 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
ОК 8 Політична аналітика. Розробка аналітичних документів	навчальна дисципліна	<i>ОК8_Політична аналітика_2023_Кафедра психології.pdf</i>	y/xL6p4fZMLts6b81k7C/hH1BFGCKQFqlA2KKN2Tblo=	ЗН1 Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі ЗН2 Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо) ЗН3 Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, обробки соціологічних опитувань, створення інфографіки, інтерактивних онлайн карт, тощо та ін.)
ОК 9 Аналітика у сфері міжнародної політики	навчальна дисципліна	<i>ОК9_Аналітика у сфері мі 2023_Кафедра психології.pdf</i>	bszGccG1DAUSuWTxmaaBpY2bP9NJUYM9nw+ZqH8iZNg=	ЗН1 – Бібліотечні фонди ЗН2 – Графічні засоби (схеми, графіки, діаграми тощо) ЗН3 – Аналітична інформація з відкритих джерел ЗН4 – Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо) ЗН5 – Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування)
ОК 11 Переддипломна практика	практика	<i>ОК11_Практика переддиплом_2022_Кафедра психології.pdf</i>	apZ/4BLwAKPDGIBbauMf9izHLEMG+ZNdPG4QoYaqD5Y=	ЗН1 – Засоби навчання забезпечуються практиками ЗН2 – Комп'ютерне обладнання
ОК 12 Кваліфікаційна робота магістра	підсумкова атестація	<i>ОК12_Кваліфікацій на робот 2022_Кафедра психології.pdf</i>	vegbVcEnOXDhZNHjKneTAzfdiGh6Kv3Fw4XEPEMqedo=	ЗН1 Бібліотечні фонди ЗН2 Інформаційно-комунікаційні системи ЗН3 Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі ЗН4 Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, обробки соціологічних опитувань, створення інфографіки, інтерактивних онлайн карт, тощо та ін.)
ОК 10 Політичні та виборчі технології	навчальна дисципліна	<i>ОК10_Політичні та виборчі_2023_Кафедра психології,(1).pdf</i>	7xZ98MVtiHZoSyrq2StJs9hn6JkLol+lLJlaxtehLU=	ЗН1- Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, створення інфографіки, розроблення онлайн карти виборчого округу, тощо та ін.) ЗН2 - Бібліотечні фонди ЗН3 - Проєкційна апаратура ЗН4 - Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ОК 7 Громадсько-політична участь: теорія та практика проектної діяльності	навчальна дисципліна	<i>ОК7_Громадсько-політична_2023_Кафедра психології.pdf</i>	/XMG4OYl3PoAwAeOShQG7v6eAQl5rHOtYB3IdUHfYvg=	ЗН1 Інформаційно-комунікаційні системи ЗН2 Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання на базі платформи MixSumDU, Інтернет-

				опитування, створення ментальних карт, тощо) ЗН3 Бібліотечні фонди ЗН4 Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ОК 1 Англійська мова професійного спрямування	навчальна дисципліна	<i>ОК1_Англійська мова проф_2023_Кафедра іноземних мо.pdf</i>	Z9Js2X+OjpGqe43U FsMzzfOzx0OjD1QiC UaDFQjLBjY=	ЗН1 Бібліотечні фонди ЗН2 Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи ЗН3 Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання на базі платформи MixSumDU) ЗН4 Проекційна апаратура ЗН5 Телекомунікаційні мережі
ОК 2 Методологія політичних досліджень	навчальна дисципліна	<i>ОК2_Методологія політичн_2023_Кафедра психології.pdf</i>	N6njvVcPiACoFcTh9 eaDToXNiiGtS3NaQ fyv1OTJUzI=	ЗН 1 Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проекційна апаратура (відеокамери, проектори, екрани, смартдошки тощо) ЗН 2 Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, для створення комп'ютерної інфографіки, інтерактивних онлайн карт, тощо та ін.) ЗН 3 Технічні засоби (кінофільми, радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи та ін.)
ОК 3 Взаємодія органів державної влади із громадськістю	навчальна дисципліна	<i>ОК3_Взаємодія органів де_2023_Кафедра психології.pdf</i>	xY1yUZGS4ojVWgd5 XjR9lXhcHbsPX6JW 2kSJ5/rbgLg=	ЗН1 Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проекційна апаратура (відеокамери, проектори, екрани, смартдошки тощо) ЗН2 Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання на базі платформи MixSumDU, Інтернет-опитування, тощо та ін.) ЗН3 Технічні засоби (кінофільми, радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи та ін.)
ОК 4 Педагогічний практикум із змістовим модулем: «Громадянська освіта»	навчальна дисципліна	<i>ОК4_Педагогічний практик_2023.pdf</i>	2A4j9DzDY4Zf+YDO EzPicggpk7HHHeSC EU+PzF7gMyA=	ЗН1 Інформаційно-комунікаційні системи ЗН2 Бібліотечні фонди ЗН3 Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ОК 5 Місцеве самоврядування зі змістовим модулем: «Децентралізація та управління в громадах»	навчальна дисципліна	<i>ОК5_Місцеве самоврядуван_2023_Кафедра психології.pdf</i>	vYFJ4syEohwRMPYv a1K/oTeesZqTmr2uB vqzbVSYeoU=	ЗН 1 Інформаційно-комунікаційні системи ЗН 2 Бібліотечні фонди ЗН 3 Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання на базі платформи MixSumDU, Інтернет-опитування, тощо та ін.) ЗН 4 Технічні засоби (кінофільми, радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи та ін.)
ОК 6 Сучасні виклики глобальній та регіональній безпеці зі змістовим модулем: «Збройні конфлікти в сучасному світі»	навчальна дисципліна	<i>ОК6_Сучасні виклики_2023_кафедра ППСТ.pdf</i>	GunmWrgJw1ZbiXx dtT8lqDYyG1SaDem TQ7shMqHM5Io=	ЗН1 Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи ЗН2 Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проекційна апаратура (відеокамери, проектори, екрани, смарт дошки тощо) ЗН3 Технічні засоби (кінофільми, радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи та ін.) ЗН4 Інформаційно-комунікаційні системи

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ID викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
167101	Опанасюк Валентина Володимирівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний інститут імені А.С.Макаренка, рік закінчення: 1993, спеціальність: Історія та педагогіка, Диплом кандидата наук ДК 058023, виданий 26.05.2010, Атестація доцента 12/ДЦ 036297, виданий 10.10.2013</p>	30	ОК з Взаємодія органів державної влади із громадськістю	<p>1. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 – політичні інститути та процеси на тему «Становлення інститутів державної влади в добу гетьманату Богдана Хмельницького», 2010 р.</p> <p>2. Підвищення кваліфікації:</p> <p>2.1 Підвищення кваліфікації «З інноваційної педагогічної діяльності», свідоцтво про підвищення кваліфікації СП № 05408289/2548-22 від 05.12.2022, видане ЦЗКП ГО «Центр освіти впродовж життя», СумДУ, 180 год. (6,0 кред.);</p> <p>2.2 Holocaust Studies Summer Program for University Faculty and Postgraduate Researches, 5-12 July 2021, Certificate of Participation, 2021, United States Holocaust Memorial Museum, Washington, DC, USA, 21 hour (0,7 credits);</p> <p>2.3 Teaching Peace in the 21st Century, June 14-16, 2021, Certificate for completion of the 12th Annual Summer Institute for Faculty in Peace Studies Program Development, Croc Institute for International Peace Studies, University of Notre Dame, Notre Dame, Indiana, USA, (0,7 credits).</p> <p>3. Наявність публікацій за профілем дисципліни:</p> <p>3.1 Kostenko A., Kozyntseva T., Oranasiuk V., Kubatko O., Kупenko O. Social resilience management of Ukrainian territorial communities during the Covid-19 pandemic. Problems and Perspectives in</p>

Management. 2022. № 20 (3). Р. 1-11.
Doi:10.21511/ppm.20(3).2022.01. (Scopus).

3.2 Опанасюк В. В. Трансформація функцій держави під впливом політики відкритих даних: на прикладі України. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін: зб. наук. праць. Київ, 2020. Вип. 27. С. 40–48. (Фахове видання).

3.3 Опанасюк В. В. Класифікація функцій держави: традиційні підстави в змінених умовах. Держава і право: зб. наук. праць. Серія: Політичні науки. Київ, 2019. Вип. 83. С. 115–127. (Фахове видання).

3.4 Опанасюк В. В. Доктринальний підхід до класифікації функцій держави: перспективи використання в інформаційному суспільстві. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін: зб. наук. праць. Київ, 2019. Вип. 25. С. 26–32. (Фахове видання).

3.5 Опанасюк В. В. Подолання кризи демократії шляхом громадянської освіти в університеті. Регіональні студії. 2022. № 29. С. 72–77. DOI: 10.32782/2663-6170/2022.29.11. (Фахове видання).

4. Навчально-методичні публікації:

4.1 Опанасюк В. В. Методичні вказівки до практичних занять із дисципліни «Взаємодія органів державної влади з громадськістю: базові знання, аналітичні вправи, завдання для дискусій». Суми: Сумський державний університет, 2023. 53 с.

4.2 Опанасюк В. В. Держава та суспільство: функції та функціонування:

методичні рекомендації для викладачів навчальної дисципліни «Інтегрований курс «Демократія: цінності, принципи, механізми». Суми, 2022. 26 с.

4.3 Опанасюк В. В. Функції держави в умовах демократії та інформаційного суспільства: методичні рекомендації для викладачів навчальної дисципліни «Інтегрований курс «Демократія: цінності, принципи, механізми». Суми: Сумський державний університет, 2022. 36 с.

5. Інформація про досвід практичної роботи (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності):
Співпраця зі ЗМІ: написання статей для регіональних і місцевих видань «Путівльські відомості», «Глухівщина», «Рідний край», «Сільські горизонти»

6. Участь у міжнародних наукових та/або освітніх проєктах

6.1 № SG53702 «Інституційний розвиток ЦСГАРД Сумського державного університету».
Експерт у дослідженні «Формування соціальної стійкості в умовах пандемії через згуртованість та здатність громадян до адаптації» (2021-22);

6.2 Проєкт Міжнародної фундації виборчих систем (IFES) із громадянської освіти «Демократія: від теорії до практики».
Викладач курсу. Розроблення та вдосконалення методики викладання. Підвищення кваліфікації (Сертифікати № CE-00373 від 20.11.2021; № CE-00547 від 03.11.22).

6.3 № 0121U100470 Sustainable development and resource security: from disruptive technologies to digital transformation of Ukrainian economy.
Дослідниця

						<p>діяльність та публікація результатів (2021-22); 6.4 619878-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-CHAIR Jean Monnet Chair in EU Economic Policies and Civil Society. Дослідницька діяльність і публікація результатів (2021-22) 7. Виконання функцій рецензента Наукового часопису Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін: зб. наук. праць (фахове видання) 8. Керівництво науковим гуртком «Культура. Політика. Технології» 9. Діяльність у формі участі у професійних та/або громадських об'єднаннях: 9.1 Українська асоціація політичних наук (УАПН) = (Ukrainian Political Science Association, IPSA – International Political Science Association) (2015 – по теперішній час); 9.2 Philosophy, Politics and Economics Society (PPE Society) (2019 – по теперішній час); 9.3 European Consortium for Political Research (ECPR) (2019 – по теперішній час); 9.4 MPSA – Midwest Political Science Association (2015 – 2022)</p>	
195823	Костенко Андріана Миколаївна	професор, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом магістра, Ужгородський національний університет, рік закінчення: 2005, спеціальність: 040301 Політологія, Диплом доктора наук ДД 010433, виданий 26.11.2020, Диплом кандидата наук ДК 058769, виданий 14.04.2010, Атестат доцента 12ДЦ 040303, виданий 31.10.2014, Атестат</p>	16	ОК 2 Методологія політичних досліджень	<p>1. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 - "Політичні інститути та процеси" на тему «Інтеграція України до Європейського союзу: суперечності та шляхи розв'язання», 2010 р. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук за спеціальністю 23.00.02 - "Політичні інститути та процеси" на тему «Роль інститутів громадянського суспільства в контексті євроінтеграційних</p>

професора АП
004433,
виданий
10.10.2022

процесів України»,
2020 р.
2. Підвищення
кваліфікації:
2.1. Підвищення
кваліфікації за
тематикою "
Політичні технології
та громадська участь".
Свідоцтво про
підвищення
кваліфікації СН
№05408289/ 3025-21,
Сумський державний
університет, 2021, 6
кредитів ЄКТС (180
годин).
2.2. Підвищення
кваліфікації за
тематикою
"Цифровізація аналізу
даних соціологічних
досліджень",
Свідоцтво про
підвищення
кваліфікації СН
№05408289/ 2736-22,
Сумський державний
університет, 2022, 1
кредит ЄКТС (30
годин).
2.3. Підвищення
кваліфікації за
тематикою "Сценарне
планування як
інструмент
обґрунтування
висновків аналітики",
Свідоцтво про
підвищення
кваліфікації СН
№05408289/ 2744-22,
Сумський державний
університет, 2022, 1
кредит ЄКТС (30
годин).
3. Наявність
публікацій за
профілем дисципліни:
3.1. Olena Kupenko,
Andriana Kostenko,
Larysa Kalchenko,
Olena Pehota,
Oleksandr Kubatko.
Resilience and
vulnerability of a
person in a community
in the context of
military events.
Problems and
Perspectives in
Management. Volume
21 2023, Issue #1, pp.
154-168. DOI:
[http://dx.doi.org/10.21511/ppm.21\(1\).2023.14](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.21(1).2023.14)
(Scopus)
3.2. Kruglashov, A.,
Kostenko, A. Public
oversight of ukraine's
european integration
course // Teorija in
Praksa, 2021, 58(1), С.
183–198.
<https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/tip/javni-nadzor-poteka-pridru%C5%B7evanja-ukrajine-evropski-uniji.pdf?sfvrsn=0> (Scopus)

3.3. Купенко О.,
Козинцева Т.,
Костенко А., Світайло
Н. Обґрунтування
інтегральної рамки
для
інтердисциплінарного
дослідження поняття
«соціальна стійкість
людини в громаді».
Епістемологічні
дослідження в
філософії, соціальних і
політичних науках.
2022. 5(2), 3-12.
<https://doi.org/10.15421/342215> (Фахове
видання)

3.4. Козинцева Т.О.,
Костенко А.М.,
Купенко О.В.
Алгоритм формування
стійкості особистості в
умовах постсучасності.
Вісник Львівського
університету. Серія
філософсько-
політологічні студії.
2022. Вип. 43. С. 47-53.
DOI:
<https://doi.org/10.30970/PPS.2022.43.6>.

4. Навчально-
методичні публікації:

4.1. Гуманітарні
засади соціальної
стійкості людини в
громаді: монографія /
за ред. О.В. Купенко,
А.Є. Лебеда, Н.Д.
Світайло. – Суми,
2023. – 244 с.

4.2. Костенко А.М.,
Сахно К.С. Жіноче
лідерство як ресурс
розвитку громади:
посібник / підручник.
Київ: , 2020. 61 с.

4.3. Костенко А.,
Методичні вказівки до
курсу «Методологія
політичних
досліджень». - Суми,
2023.

4.4. Світайло Н. Д.,
Бойко О. П., Король С.
М., Костенко А. М.,
Купенко О. В., Лебідь
А. Є., Назаров М. С.,
Павленко В. П.,
Панченко Ю. В.,
Семенов В. М. Туляков
О. О. Соціально-
професійна мапа
працевнадлишкових
територій Сумської
області: посібник /
підручник / за ред.
Світайло Н.Д.. - Суми,
2020., 106 с.

4.5. Методологія
політичних
досліджень. -
Конспект лекцій.. -
Електронне видання:
[https://mix.sumdu.edu.
ua/home/roles](https://mix.sumdu.edu.ua/home/roles)

5. Інформація про
досвід практичної
роботи:

5.1. помічник-

консультант
народного депутата
України (2005-2007
рр.)
5.2. член Обласної
координаційної ради з
питань сімейної,
гендерної політики та
протидії торгівлі
людьми
(Розпорядження
Сумської ОВА №250
від 26.07.2022)
5.3. керівниця Центру
соціальних
досліджень
6. Участь у
міжнародних
наукових та/або
освітніх проєктах
6.1. 2021-2022 рр.
"Економічна політика
ЄС та громадянське
суспільство" (Jean
Monnet Chair in EU
«Economic Policies and
Civil Society» 619878-
EPP-1-2020-1-UA-
EPPJMO-CHAIR) (за
підтримки Євромісії,
кафедра Жана Моне).
6.2 Міжнародне
стажування за
програмою "Women
and War. How Couls
Women's Networking
Assist Peace" за
підтримки Фонду
імені Фрідріха Еберта
(31.10.2022-05.11.2022,
Молдова), сертифікат
6.3. Міжнародне
стажування
«Innovation in Youth
Work» від організації
Education Innovante в
рамках програми
"Еразмус+" (12-
23.11.2022, Париж,
Франція), сертифікат.
6.4. Програму
міжнародної
віртуальної
мобільності «Якісні та
кількісні методи
дослідження» спільно
з Лейпцизьким
університетом
(Німеччина),
01.09.2022 –
31.12.2022
7. Наявність патенту
на винахід чи корисну
модель науковий твір
«Концепція соціальної
стійкості людини в
територіальній
громаді» (№116530
від 23.02.2023)
8. Виконання функцій
наукового керівника
наукової теми
(проєкту),
8.1. SG54165 «Сталий
розвиток Центру
соціальних
досліджень Сумського
державного
університету
(Міжнародний Фонд
"Відродження",

						<p>Посольство Швеції в Україні), 14.07.2022 / 31.12.2022 8.2. SG53702 «Інституційний розвиток Центру соціально-гуманітаних аспектів регіональних досліджень Сумського державного університету (Міжнародний Фонд "Відродження", Посольство Швеції в Україні), 01.07.2020-21.10.2021 8.3. SG54165, «Дослідження доступності та якості офлайн та онлайн послуг ЦНАПів (Сумська, Чернігівська ТГ)», (Міжнародний Фонд "Відродження", Посольство Швеції в Україні), 01.07.2020-21.10.2021 9. Член редакційної колегії журналу "Стратегічна панорама" 10. Керівництво студентом, який зайняв призове місце на I або II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, або робота у складі організаційного комітету / журі 10.1. Напрямок «Політологія» Костюк Богдана, I місце на I етапі ВКСНР (2019 р) 10.2. Напрямок «Політологія» Юлія Якущенко, I місце на I етапі ВКСНР (2021 р) 10.3. член журі конкурсів «Мала академія наук України» 11. діяльність у формі участі у професійних та/або громадських об'єднаннях; 11.1. діяльність в громадській організації «Центр громадських ініціатив «Інтелект Сумщини» (сайт: http://intellect.su.edu.ua/) 11. 2. діяльність у Всеукраїнській мережі «Індустріальний гендерний комітет з реклами» 12. Сертифікат з англійської мови B2 №001000180 від 06.04.2021р.</p>	
195823	Костенко Андріана Миколаївна	професор, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	Диплом магістра, Ужгородський національний університет, рік закінчення:	16	ОК 10 Політичні та виборчі технології	Викладач - Крамченков Андрій Борисович, практик, 1. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового

2005,
спеціальність:
040301
Політологія,
Диплом
доктора наук
ДД 010433,
виданий
26.11.2020,
Диплом
кандидата наук
ДК 058769,
виданий
14.04.2010,
Атестат
доцента 12ДЦ
040303,
виданий
31.10.2014,
Атестат
професора АП
004433,
виданий
10.10.2022

ступеня кандидата фізико-математичних наук за спеціальністю 01.04.20 – “Фізика пучків заряджених частинок” на тему «Спектрометрія пружного розсіювання з високою роздільною здатністю на пучках прискорених іонів», 2013 р.

2. Навчально-методичні публікації:
2.1 Методичні рекомендації до курсу “Політичні та виборчі технології”, 2023 р.

3. Інформація про досвід практичної роботи (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності):
3.1. Заступник голови Сумської обласної державної адміністрації з питань економіки, фінансів та промислової політики (2014-2015 рр.)
3.2. Депутат Сумської міської ради VII скликання (2015-2020), член постійної комісії з питань планування соціально-економічного розвитку, бюджету, фінансів, розвитку підприємництва, торгівлі та послуг, регуляторної політики. Голова фракції «За Україну!»
3.3. співпраця із політехнологічною компанією «K&K Group». Досвід роботи у виборчих штабах (від польового агітатора, аналітика до заступника голови, а згодом і голови обласного виборчого штабу). Працював контролером центрального штабу одного з кандидатів у президенти.
3.4. сценарист, співавтор політичної програм «Під прицілом», продакшн-студія TDV (2019-2021 рр.);
3.5. Головний редактор новин, згодом головний редактор телеканалу «Суспільне.Суми» (2022- по т.ч.)

4. Участь у міжнародних наукових та/або освітніх проектах «Студія молодих блогерів «Наш стиль» за підтримки

						<p>Європейського фонду за демократію.</p> <p>5. діяльність у формі участі у професійних та/або громадських об'єднаннях; - СОМГО «Студентське братство Сумщини», один із засновників - СОГО «Бюро аналізу політики», аналітик, експерт з аналізу бюджетів. Співавтор великих аналітичних матеріалів про місто Суми і область, співавтор книги «Як аналізувати бюджет».</p>
8460	Зайцева Інна Олексіївна	старший викладач, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний інститут імені А.С.Макаренка, рік закінчення: 1995, спеціальність: Англійська та німецька мови, Диплом кандидата наук ДК 035940, виданий 12.05.2016</p>	27	<p>ОК 1 Англійська мова професійного спрямування</p> <p>1. Диплом про вищу освіту ЛПІ № 003064 від 16.06.1995 р. Сумського державного педагогічного інституту ім. А.С.Макаренка за спеціальністю “Англійська та німецька мови”.</p> <p>2.Підвищення кваліфікації: 2.1 Підвищення кваліфікації у СумДУ за накопичувальною системою (09.05.2018-09.05.2023 р.). Свідоцтво про підвищення кваліфікації СН № 05408289/1260-23.</p> <p>3. Наявність публікацій за профілем дисципліни: (5 найбільш значущих) 3.1.Організація наукової роботи студентів на заняттях з іноземної мови: евристичний підхід. Інноваційна педагогіка. Науковий журнал. 2022. № 47. С. 291–295. 3.2 Особливості організації дистанційного навчання та його дидактичні можливості. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. № 83. С. 65–69. 3.3 Реалізація структурних компонентів самостійної роботи студентів в евристичному навчанні. Інноваційна педагогіка. 2021. № 2. С. 148-152. 3.4 Особливості формування професійно-творчих</p>

						<p>умінь студентів у змішаному навчанні. Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. № 1. С. 286–292.</p> <p>3.5 Евристичний підхід до активізації самостійної пізнавально-творчої діяльності студентів мов. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2021. № 3. С. 71–75.</p> <p>4. Навчально-методичні публікації:</p> <p>4.1. Формування професійних компетентностей майбутніх учителів як психолого-педагогічна проблема. Педагогіка ХХІ століття: сучасний стан та тенденції розвитку : колективна монографія : у 2 ч. Ч. 1 / відп. за випуск О.Є. Карпенко. Львів – Торунь : Ліга – Прес, 2021. 504 с.</p> <p>5. Член громадської організації «Асоціація викладачів англійської мови «TICOL-Україна» (TESOL-Ukraine), міжнародної філії TESOL. Свідоцтво № 23/0845</p> <p>6. Участь у грантових проєктах:</p> <p>6.1. Міжнародна програма академічної мобільності 02.10 - 18.12.2022 30 hours (1 ECTS) від коледжу Нью Джерсі з доцентом кафедри початкової та дошкільної освіти Stuart Zane Carroll / Стюарт Зейн Керролл.</p> <p>6.2. 2020 - участь у конкурсі «Педагогічні інновації СумДУ» з темою «Сервіси KAHOOT, QUIZLET, LEARNING SNACKS, TED TALKS як способи підвищення мотивації навчальної діяльності при навчанні іноземних мов». Посіла друге місце.</p>	
195823	Костенко Андріана Миколаївна	професор, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	Диплом магістра, Ужгородський національний університет, рік закінчення: 2005, спеціальність: 040301 Політологія, Диплом	16	ОК 8 Політична аналітика. Розробка аналітичних документів	1. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 - "Політичні інститути та процеси" на тему «Інтеграція України до Європейського союзу:

доктора наук
ДД 010433,
виданий
26.11.2020,
Диплом
кандидата наук
ДК 058769,
виданий
14.04.2010,
Атестат
доцента 12ДЦ
040303,
виданий
31.10.2014,
Атестат
професора АП
004433,
виданий
10.10.2022

суперечності та шляхи
розв'язання», 2010 р.

Захист дисертаційної
роботи на здобуття
наукового ступеня
доктора політичних
наук за спеціальністю
23.00.02 - "Політичні
інститути та процеси"
на тему «Роль
інститутів
громадянського
суспільства в
контексті
євроінтеграційних
процесів України»,
2020 р.

2. Підвищення
кваліфікації:
2.1. Підвищення
кваліфікації з
Політичні технології
та громадська участь.
Свідоцтво про
підвищення
кваліфікації СН
№05408289/ 3025-21,
Сумський державний
університет, 2021, 6
кредитів ЄКТС (180
годин).
2.2. Підвищення
кваліфікації з
"Цифровізація аналізу
даних соціологічних
досліджень",
Свідоцтво про
підвищення
кваліфікації СН
№05408289/ 2736-22,
Сумський державний
університет, 2022, 1
кредит ЄКТС (30
годин).
2.3. Підвищення
кваліфікації з
"Сценарне
планування як
інструмент
обґрунтування
висновків аналітики",
Свідоцтво про
підвищення
кваліфікації СН
№05408289/ 2744-22,
Сумський державний
університет, 2022, 1
кредит ЄКТС (30
годин).

3. Наявність
публікацій за
профілем дисципліни:
3.1. Olena Kupenko,
Andriana Kostenko,
Larysa Kalchenko,
Olena Pehota,
Oleksandr Kubatko.
Resilience and
vulnerability of a
person in a community
in the context of
military events.
Problems and
Perspectives in
Management. Volume
21 2023, Issue #1, pp.
154-168. DOI:
<http://dx.doi.org/10.21>

511/ppm.21(1).2023.14
3.2. Kruglashov, A., Kostenko, A. Public oversight of Ukraine's European integration course // Teorija in Praksa, 2021, 58(1), С. 183–198.
<https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/tip/javni-nadzor-poteka-pridru%C5%B7Eevanja-ukrajine-evropski-uniji.pdf?sfvrsn=0>
(SCOPUS)

3.3. Купенко О., Козинцева Т., Костенко А., Світайло Н. Обґрунтування інтегральної рамки для інтердисциплінарного дослідження поняття «соціальна стійкість людини в громаді». Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках. 2022. 5(2), 3-12.
<https://doi.org/10.15421/342215>

4. Навчально-методичні публікації:

4.1. Костенко А.М., Сахно К.С. Жіноче лідерство як ресурс розвитку громади: посібник / підручник. Київ: , 2020. 61 с.

4.2. Гуманітарні засади соціальної стійкості людини в громаді: монографія / за ред. О.В. Купенко, А.Є. Лебеда, Н.Д. Світайло. – Суми, 2023. – 244 с.

4.3. Політична аналітика. Розроблення аналітичних документів. - методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів вищої освіти. - Суми: СумДУ, 2023.

5. Участь у міжнародних наукових та/або освітніх проектах

5.1. 2021-2022 рр. "Економічна політика ЄС та громадянське суспільство" (Jean Monnet Chair in EU «Economic Policies and Civil Society» 619878-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-CHAIR) (за підтримки Євромісії, кафедра Жана Моне).

5.2. Міжнародне стажування за програмою "Women and War. How Couls Women's Networking Assist Peace" за підтримки Фонду

імені Фрідріха Еберта (31.10.2022-05.11.2022, Молдова), сертифікат 5.3 Міжнародне стажування «Innovation in Youth Work» від організації Education Innovante в рамках програми "Еразмус+" (12-23.11.2022, Париж, Франція), сертифікат.

6. Наявність патенту на винахід чи корисну модель науковий твір «Концепція соціальної стійкості людини в територіальній громаді» (№116530 від 23.02.2023)

7. Наявність патенту на винахід чи корисну модель науковий твір «Концепція соціальної стійкості людини в територіальній громаді» (№116530 від 23.02.2023)

8. Виконання функцій наукового керівника наукової теми (проекту)

8.1. SG54165 «Сталий розвиток Центру соціальних досліджень Сумського державного університету (Міжнародний Фонд "Відродження", Посольство Швеції в Україні), 14.07.2022 / 31.12.2022

8.2. SG53702 «Інституційний розвиток Центру соціально-гуманітаних аспектів регіональних досліджень Сумського державного університету (Міжнародний Фонд "Відродження", Посольство Швеції в Україні), 01.07.2020-21.10.2021;

8.3. SG54165, «Дослідження доступності та якості офлайн та онлайн послуг ЦНАПів (Сумська, Чернігівська ТГ)», (Міжнародний Фонд "Відродження", Посольство Швеції в Україні), 01.07.2020-21.10.2021

8.4. член редакційної колегії журналу "Стратегічна панорама"

9. Керівництво студентом, який зайняв призове місце на I або II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, або

						<p>робота у складі організаційного комітету / журі</p> <p>9.1. Напрямок «Політологія» Костюк Богдана, I місце на I етапі ВКСНР (2019 р)</p> <p>9.2. Напрямок «Політологія» Юлія Якущенко, I місце на I етапі ВКСНР (2021 р)</p> <p>9.3 участь у журі конкурсів «Мала академія наук України»</p> <p>10 діяльність у формі участі у професійних та/або громадських об'єднаннях;</p> <p>10.1. діяльність в громадській організації «Центр громадських ініціатив «Інтелект Сумщини» (сайт:http://intellect.sumdu.edu.ua/)</p> <p>10. 2. діяльність у Всеукраїнській мережі «Індустріальний гендерний комітет з реклами»</p> <p>11. Сертифікат з англійської мови B2 №001000180 від 06.04.2021р.</p>	
1321	Котенко Олександр Олександрович	старший викладач, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом магістра, Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України", рік закінчення: 2010, спеціальність: 050206 Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, Диплом кандидата наук ДК 021965, виданий 26.06.2014, Аттестат доцента АД 009988, виданий 01.02.2022</p>	8	ОК 9 Аналітика у сфері міжнародної політики	<p>1. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – “Гроші, фінанси і кредит” на тему: “Антикризове управління адекватністю банківського капіталу”, 2014 рік</p> <p>2. Підвищення кваліфікації з Міжнародні економічні відносини. Свідоцтво про підвищення кваліфікації СН №05408289/ 2724-21, Сумський державний університет, 2021 рік, 6 кредитів ЄКТС (180 годин).</p> <p>3. Наявність публікацій за профілем дисципліни:</p> <p>3. 1. Котенко О.О. Управління фінансовими ресурсами підприємств, що здійснюють міжнародну економічну діяльність, шляхом інвестування в енергозберігаючі технології / О.О. Котенко, М.Д. Домашенко, В.Ю. Бурнакова, Д.Д. Черниш //Бізнес</p>

Інформ. - 2020. - №6.
- С. 275–281.
<https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-275-281> (фахове видання)

3. 2. Kotenko O., Anti-Crisis Management of International Investments in Energy-Efficient, Resource-Saving and Clean Technologies / O. Kotenko, M. Domashenko, V. Shkola,; T. Kasianenko, L. Khomutenkos // The International Journal of Ecological Economics and Statistics. – 2020. – Volume: 41, (Issue Number: 4). – P. 71-81.

3.3. Котенко О.О. Перспективи розвитку системи соціальної відповідальності міжнародного бізнесу [Текст] / О.О. Котенко, М.Д. Домашенко, Л.І. Хомутенко, В.С. Домашенко // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – Черкаси: ЧДТУ, 2021. – Випуск 61. – С. 55-64.

3.4. Котенко О.О. Перспективи розвитку міжнародного facility-туризму в Україні [Текст] / М.Д. Домашенко, Ю.В. Галинська, В.О. Щербаченко // Вісник СумДУ. Серія Економіка. – 2021р. – №2 – С.147-156.

3.5. Котенко, О., Король, С., Кіпенко, С., Кулик, С. (2023). Донатинг як форма благодійності в контексті вирішення суспільних проблем: особливості та перспективи використання. Ввічливість. Humanitas, 2, 77–87, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.2.12>

4. Навчально-методичні публікації:

4.1. Data analytics : study guide / О. О. Kotenko. Sumy : Sumy State University, 2023. 155 p.

4.2. Petrushenko, Yu.M. International finance: study guide [Text] / Yu. M. Petrushenko, I.I. Diakonova, O.O. Kotenko. – Sumy: Sumy State University, 2020.

						<p>– 89 р.</p> <p>4.3 Kotenko O. O. Business analytics in international economic relations : lecture notes. Sumy : Sumy State University. 2021. 110 p.</p> <p>5. Участь у міжнародних наукових та/або освітніх проєктах:</p> <p>5.1. Науково-дослідні роботи: «Умови адаптації та чинники розвитку бізнесу в глобальному середовищі» (номер державної реєстрації 0117U003353, термін виконання роботи: 2017-2021 рр.)</p> <p>5.2. Міжнародне віртуальне академічне стажування в Чеському університеті природничих наук в Празі на тему: «Sharing Experiences of Being Member of Research Team» (17.09.2020 рік, м. Прага, Чеська Республіка).</p> <p>5.3. Міжнародне віртуальне академічне стажування в Чеському університеті природничих наук в Празі на тему: «Multicriteria Decision Analysis» (01.12.2020 рік, м. Прага, Чеська Республіка).</p> <p>5.4. Міжнародне віртуальне академічне стажування в Чеському університеті природничих наук в Празі на тему: «Statistical Methods» (01.12.2020 рік, м. Прага, Чеська Республіка).</p> <p>6. Керівництво студенткою (Король Пліна), яка зайняла I місце на I етапі ВКСНР (2018 р) за напрямом «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»</p> <p>7. З 2021 р. член ВГО «Українська Асоціація Економістів-Міжнародників»</p> <p>8. Сертифікат з англійської мови B2 №000810182 від 31.01.2018р.</p>	
276201	Назаров Микола Сергійович	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	Диплом магістра, Сумський державний університет, рік закінчення: 2012, спеціальність: Гідравлічні машини,	6	ОК 6 Сучасні виклики глобальній та регіональній безпеці зі змістовим модулем: «Збройні конфлікти в сучасному	1. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 - «Політичні інститути та процеси», 2017 р. за темою «Формування

				<p>гідроприводи та гідропневмоавтоматика, Диплом кандидата наук ДК 044145, виданий 11.10.2017, Атестація доцента АД 011973, виданий 23.12.2022</p>	світі»	<p>пострадянських партійних систем з домінуючою партією: українська специфіка»</p> <p>2. Підвищення кваліфікації: 2.1. Підвищення кваліфікації з Національна стійкість та безпека. Свідоцтво про підвищення кваліфікації СН №05408289/0353-20, Сумський державний університет, 2020, 6 кредитів ЄКТС (180 годин).</p> <p>3. Наявність публікацій за профілем дисципліни: 3.1. Lebid A., Sadivnychy V., Nazarov M., Shevchenko N. People's Information Security during a Pandemic and in the Post-Pandemic Period as a Systemic Phenomenon in Terms of Their Protectedness. International Journal of Media and Information Literacy. 2021. 6(1): 193-200 (Scopus, Web of Science). 3.2. Lebid A., Stepanov V., Nazarov M. Use of the OSINT-Technologies for Civil Society Institutions // International Journal of Media and Information Literacy, 2023. Vol. 8(1). P. 114-121 (Scopus, Web of Science). 3.3. Назаров М. Національна стійкість України: від концептуальних засад до практичної реалізації / Politicus. – Одеса, 2020. – №1. – С. 64–69. (фахове видання) 3.4. Lebid A., Medvid O., Nazarov M., Information Security of UN Sustainable Development Goals Implementation. International Journal of Media and Information Literacy. 2022. 7(2): 487-498 (Scopus, Web of Science). 3.5. Назаров М. Соціальна стійкість на рівні територіальних громад в умовах сучасних викликів / Politicus. – Одеса, 2022. – №2. – С. 54–59. (фахове видання)</p> <p>4. Навчально-методичні публікації: 4.1. Лебідь А.Є.,</p>
--	--	--	--	--	--------	--

Назаров М.С.
Інструменти громадської участі в Україні: посібник / підручник. Суми: Вид-во СумДУ, 2020. 73 с.

4.2. Lebid A., Nazarov M. Civic participation tools in Ukraine. Teaching guide. Sumy: SSU Publishing, 2021. 72 p.

4.3. Лебідь А.Є., Назаров М.С.
Інструменти та механізми взаємодії влади і громадськості: Навчально-методичний посібник. Суми: Вид-во СумДУ, 2021. 92 с.

4.4. Король С.М., Назаров М.С., Дементов В.О. Україна у світовій політиці: конспект лекцій. Суми: Вид-во СумДУ, 2018, 140 с.

5.1. Робота у якості експерта-аналітика у Міжнародному центрі оборони та безпеки (Естонія), розробка аналітичних записок для програми “Стійка Україна”

5.2. Громадський експерт при Представникові Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Сумській області

6. Участь у міжнародних наукових та/або освітніх проєктах

6.1. Участь у реалізації проєкту щодо дослідження рівня підтримки євроатлантичної інтеграції України в Сумській області (RG620);

6.2. участь у проєкті «Сталий розвиток Центру соціальних досліджень Сумського державного університету» (Фонд Відродження);

7. Науковий керівник міжнародного наукового проєкту “Інституційна підтримка Центру досліджень регіональної безпеки” за підтримки НАТО (RG 1038)

8. діяльність у формі участі у професійних та/або громадських об’єднаннях;

8.1 Голова ГО “Молодіжна медіа спілка”

8.2. Член ГО “Інтелект Сумщини”

							9. Сертифікат володіння англійською мовою на рівні B2 (Cambridge Certificate №127UA0010008 від 06.07.2012р.)
313045	Семенов Володимир Миколайович	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний інститут ім. А.С.Макаренка, рік закінчення: 1995, спеціальність: історія та методика виховної роботи, Диплом магістра, Харківський регіональний інститут державного управління Української Академії державного управління при Президентові України, рік закінчення: 2002, спеціальність: 1501 Державне управління, Диплом магістра, Сумський державний університет, рік закінчення: 2017, спеціальність: 8.03040101 правознавство, Диплом кандидата наук ДК 053272, виданий 08.07.2009, Атестат доцента 12ДЦ 039998, виданий 23.09.2014</p>	21	ОК 5 Місцеве самоврядування зі змістовим модулем: «Децентралізація та управління в громадах»	<p>1. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління на тему «Регіональні особливості державотворення в Україні.», 2009 р.</p> <p>2. Підвищення кваліфікації:</p> <p>2.1 Підвищення кваліфікації за програмою “Нормативно-правові аспекти регулювання соціальної роботи”, 6 кредитів, 180 годин, Сумський державний університет, свідоцтво про СН№05408289/2946-20 від 10.12.2020 р.</p> <p>2.2. Підвищення кваліфікації за програмою «Інтерактивна методологія викладання курсу з громадянської освіти «Демократія: від теорії до практики», 22 години, Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES), сертифікат CE-00201 від 20 лютого 2020 р.</p> <p>2.3. Міжнародне підвищення кваліфікації “Неформальна освіта при підготовці магістрів та здобувачів доктора філософії (PhD) у країнах Європейського Союзу та Україні”, 1,5 кредити, 45 годин, сертифікат ESNN№13823, м. Люблін, 8-15 травня 2023 р.</p> <p>2.4. Міжнародне підвищення кваліфікації “Академічна доброчесність та тайм-менеджмент при підготовці наукових робіт: зарубіжний та вітчизняний досвід», 1,5 кредити, 45 годин, сертифікат ESNN№14517, м. Люблін, 29 травня-14 червня 2023 р.</p> <p>3. Наявність</p>

публікацій за профілем дисципліни:
(5 найбільш значущих)

3.1 Vysochyna, A., Semenov, V., & Kyrychenko, K. (2021). Marketing and Management of Innovations in Public Governance as Core Determinants of Trust. Marketing and Management of Innovations, 2, 204-212

3.2 Вплив зовнішніх факторів на становлення систем місцевого самоврядування / В. М.Семенов, // «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Державне управління»): журнал. 2022. № 12(14) 2022. – С. 31 – 41

3.3. Особливості формування іберійської системи місцевого самоврядування / В. М.Семенов, // «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Державне управління»): журнал. 2022. № 1(15) 2023. – С. 48 – 60

3.4 . Комплексний портрет працездатного населення праценадлишкових територій Сумської області: соціальні аспекти колективна монографія / за заг. Ред. Н.Світайло. – Суми : ФОР Цьома С.П., 2020. – 198 с.

3.5 Ціннісно-нормативні виміри антидискримінаційного моделювання в соціальних системах [Електронний ресурс] : монографія / за заг. Ред. Н.Д.Світайло. – Суми : СумДУ, 2023. – 215 с.

4. Навчально-методичні публікації:

4.1 Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Місцеве самоврядування зі змістовим модулем "Децентралізація та управління в громадах» / укладач: В. М. Семенов – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 55 с.

4.2 Соціально-професійна мапа праценадлишкових

						<p>територій Сумської області посібник / за заг. ред. Н.Світайло. – Суми. ФОП Цьома С.П., 2020. – 106 с.</p> <p>5. Досвід практичної роботи за спеціальністю не менше п'яти років: 1998-2004 рр. – робота на посадах III-VII категорії в органах державної влади та місцевого самоврядування (1998-2002 – інспектор шкіл відділу освіти та начальник відділу внутрішньої політики Тростянецька РДА; 2002 – перший заступник начальника управління праці та соціального захисту населення Охтирської міської ради; 2002-2004 – головний консультант відділу політичного аналізу Головного управління внутрішньої політики Адміністрації Президента України).</p> <p>6. діяльність у формі участі у професійних та/або громадських об'єднаннях;</p> <p>6.1.Член Комісії з оцінки корупційних ризиків у діяльності Сумської Обласної державної адміністрації (Розпорядження голови Сумської ОДА від 25.10.2021р. №655-ОД)</p> <p>6.2 Член Навчально-методичної ради Сумського регіонального центру підвищення кваліфікації Сумської ОДА (Наказ директора Центру від 01.03.2021р. №12-ОД)</p>	
91323	Купенко Олена Володимирівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний інститут ім. А.С.Макаренка , рік закінчення: 1994, спеціальність: Математика та фізика, Диплом доктора наук ДД 011985, виданий 29.06.2021, Диплом кандидата наук ДК 014456, виданий 15.05.2002,</p>	23	<p>ОК 4 Педагогічний практикум із змістовним модулем: «Громадянська освіта»</p>	<p>1. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, на тему «Система формування проектної компетентності майбутніх фахівців соціальної роботи у процесі професійної підготовки», 2021 р.</p> <p>2. Підвищення кваліфікації: 2.1 Підвищення кваліфікації за програмою з електронних засобів та дистанційних</p>

Атестат
доцента 12ДЦ
044357,
виданий
29.09.2015

технологій навчання, 150 годин, (Центр розвитку кадрового потенціалу навчального закладу СумДУ), свідоцтво підвищення кваліфікації ПК № 05408289/1008-18 від 30 листопада 2018 р.

2.2 Підвищення кваліфікації “Медійність та інтерактивність як основи успішних навчальних методик”, Свідоцтво про підвищення кваліфікації СП № 05408289/3449-21, Сумський державний університет, 2021, 1 кредит ЄКТС (30 годин).

2.3 Підвищення кваліфікації “Цифровізація аналізу даних соціологічних досліджень”, Свідоцтво про підвищення кваліфікації СП №05408289/ 2742-22, Сумський державний університет, 2022, 1 кредит ЄКТС (30 годин).

2.4 Підвищення кваліфікації “Сценарне планування як інструмент обґрунтування висновків аналітики”, Свідоцтво про підвищення кваліфікації СП №05408289/ 2750-22, Сумський державний університет, 2022, 1 кредит ЄКТС (30 годин).

2.5 Науково-педагогічне стажування «Актуальні проблеми викладання суспільствознавчих дисциплін», 180 годин, Балтійська міжнародна академія (м.Рига, Литовська республіка), сертифікат SSI-270205-BSA від 9 квітня 2023 р.

3. Наявність публікацій за профілем дисципліни: (5 найбільш значущих)

3.1 Купенко О.В. Залучення людей до розвитку території через органи самоорганізації населення : аналіз результатів пілотного проекту. Проблеми політичної психології. Київ, 2017. 5 (19). 237-

246.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppr_2017_5_24
3.2 Пехота О.М.,
Купенко О.В.
Майстер-клас в освіті
дорослих:
технологічність і
майстерність.
Естетика і етика
педагогічної дії. 2021.
Вип. 24. С. 213-223.
[http://aesthetichpeda-
ction.pnpu.edu.ua/artic-
le/download/255929/2
53014](http://aesthetichpeda-
ction.pnpu.edu.ua/artic-
le/download/255929/2
53014)
3.3 Пехота О.М.,
Купенко О.В.
Соціальна стійкість
сім'ї як пріоритет
освіти дорослих в
умовах воєнного часу.
Освіта дорослих:
теорія, досвід,
перспективи. 2022.
Вип. 2 (22). С. 106-107.
[http://www.adult-
education-
journal.com.ua/index.p
hp/aej/article/view/226
/190](http://www.adult-
education-
journal.com.ua/index.p
hp/aej/article/view/226
/190)
3.4 Купенко О.В.
Поняття «усвідомлене
батьківство» в змісті
професійної
підготовки майбутніх
фахівців
соціономічних
спеціальностей.
Інноваційна
педагогіка. 2022. 46.
С. 127-131.
[http://www.innovpeda-
gogy.od.ua/archives/20
22/46/26.pdf](http://www.innovpeda-
gogy.od.ua/archives/20
22/46/26.pdf)
3.5 Kupenko O.,
Kostenko A., Kalchenko
L., Pehota O., Kubatko
O. Resilience and
vulnerability of a
person in a community
in the context of
military events.
Problems and
Perspectives in
Management. 2023. 21.
pp. 154-168.
[http://dx.doi.org/10.21
511/ppm.21\(1\).2023.14](http://dx.doi.org/10.21
511/ppm.21(1).2023.14)
4. Навчально-
методичні публікації:
4.1 Принципи
організаційного та
методичного
забезпечення
практичної складової
в рамках реалізації
дуальної моделі освіти
(старт в умовах
багатьох
невизначеностей) :
навчально-
методичний посібник
/ Н. Д. Світайло, О. В.
Купенко, В. О.
Дементов. – Суми:
Сумський державний
університет, 2019. –
133 с.
4.2 Технології освіти
дорослих : навчально-

						<p>методичний посібник / О. М. Пехота, Н. Г. Ничкало, О. В. Купенко та ін.; за ред. д-ра пед.наук, проф. О. М. Пехоти. – Миколаїв : Іліон, 2021. – 396 с.</p> <p>5. Інформація про досвід практичної роботи (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності):</p> <p>5.1 Громадська організація «Центр громадських ініціатив «Інтелект Сумщини»», член правління, протокол загальних зборів № 1 від 1 грудня 2016 р.</p> <p>5.2 Член робочої групи з питань планування розвитку системи соціального захисту та соціального обслуговування населення у Сумській міській територіальній громаді (Розпорядження Міського голови м. Сум № 33-р від 6 лютого 2023 р.).</p> <p>6. Сертифікат № 001000928 від 25.10.2022 р., ECL Authorised exam centre Universal test.</p>	
223673	Лебідь Андрій Євгенійович	професор, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка, рік закінчення: 2000, спеціальність: історія і правознавство, Диплом доктора наук ДД 008345, виданий 05.03.2019, Диплом кандидата наук ДК 030051, виданий 08.06.2005, Атестат доцента 12ДЦ 016881, виданий 19.04.2007, Атестат професора АП 002519, виданий 09.02.2021</p>	18	<p>ОК 7 Громадсько-політична участь: теорія та практика проектної діяльності</p>	<p>1. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук за спеціальністю 09.00.09 – “філософія науки” на тему «Концепція самоорганізації макросоціальних структур та її методологічна роль в осмисленні феномену соціальної еволюції», 2005 р.</p> <p>Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук за спеціальністю 09.00.05 – “історія філософії” на тему «Парадигми наукової істини в аналітичній філософії», 2018 р.</p> <p>2. Підвищення кваліфікації: 2.1 Підвищення кваліфікації “Міждисциплінарні аспекти дослідження розвитку сучасного суспільства” СН № 05408289/ 0808-20, Сумський державний університет, 2020, 5 кредитів ЄКТС (150 годин)</p>

2.2. Підвищення кваліфікації “Побудова ефективної системи бюджетування організації, CFO Club Ukraine, 2021 1 кредит ЄКТС (30 годин)

2.3. Підвищення кваліфікації “Нруhogiy Skovoroda in the modern multidimensional world” 11-2022/115, ЛНУ імені Івана Франка, 2022, 2 кредити ЄКТС (60 годин)

2.4. Підвищення кваліфікації “Антибот: як викривати інформаційні маніпуляції?”, Центр інформації та документації НАТО в Україні, 2020, 1 кредит ЄКТС (30 годин)

3. Наявність публікацій за профілем дисципліни:

3.1. Lebid A., Degtyarev S., Polyakova A Study into the Skills of Using Data Verification Tools as a Media Information Literacy Instrument for University Students // International Journal of Media and Information Literacy, 2020. Vol. 5(2). P. 184-190 (Scopus, Web of Science).

3.2. Lebid A., Sadvnychy V., Nazarov M., Shevchenko N. People’s Information Security during a Pandemic and in the Post-Pandemic Period as a Systemic Phenomenon in Terms of Their Protectedness. International Journal of Media and Information Literacy. 2021. 6(1): 193-200 (Scopus, Web of Science).

3.3. Lebid A., Shevchenko N. Cultivating the Skills of Systems Thinking in the Context of Fostering the Basic and Professional Competencies Associated with Media Education and Media Literacy // International Journal of Media and Information Literacy, 2020. Vol. 5(1). P. 60-68 (Scopus, Web of Science).

3.4. Lebid A., Shevchenko N. Cultivation of the Skills of Design Thinking via the Project-Based Method as a

Component of the Dual Model of Learning // European Journal of Contemporary Education, 2020. Vol.9(3). P. 570-581 (Scopus, Web of Science)

3.5. Lebid A., Stepanov V., Nazarov M. Use of the OSINT-Technologies for Civil Society Institutions // International Journal of Media and Information Literacy, 2023. Vol. 8(1). P. 114-121 (Scopus, Web of Science).

3.6. Гуманітарні засади соціальної стійкості людини в громаді: монографія / за ред. О.В. Купенко, А.Є. Лебеда, Н.Д. Світайло. – Суми, 2023. – 244 с.

4. Навчально-методичні публікації:

4.1. Соціально-професійна мапа працездатних територій Сумської області: посібник / за ред. Світайло Н.Д.. - Суми, 2020. 106 с.

4.2. Лебідь А.Є., Назаров М.С. Інструменти громадської участі в Україні: посібник / підручник. Суми: Вид-во СумДУ, 2020. 73 с.

4.3. Lebid A., Nazarov M. Civic participation tools in Ukraine. Teaching guide. Sumy: SSU Publishing, 2021. 72 p.

4.4. Лебідь А.Є., Назаров М.С. Інструменти та механізми взаємодії влади і громадськості: Навчально-методичний посібник. Суми: Вид-во СумДУ, 2021. 92 с.

5. Інформація про досвід практичної роботи (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності)

5.1. Експерт з питань взаємодії органів влади з інститутами громадянського суспільства громадської організації “Сумське громадське коло”

5.2. Координатор наукових досліджень Центру досліджень регіональної безпеки

5.3. Громадський експерт при Представникові Уповноваженого Верховної Ради України з прав

людини у Сумській області

5.4. Член регіональної комісії з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм та проектів регіонального розвитку, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку

5.5. Член робочої групи з оновлення Статуту Сумської міської територіальної громади

6. Участь у міжнародних наукових та/або освітніх проектах

6.1. Інституційний міжнародний грант: Інституційна підтримка Центру досліджень регіональної безпеки (Центр публічної дипломатії НАТО) - 2020-2023 рр.

6.2. Міжнародний грант за програмою Жана Моне European Values of Intercultural Dialogue in the Field of Education: Interdisciplinary and Inclusive Approaches - 2022-2025 рр.

6.3. Дослідження цінностей орієнтацій жителів Сумської області в контексті регіональної безпеки (Центр публічної дипломатії НАТО) - 2019 р.

6.4. Дослідження актуальних загроз безпеці в Сумській області (Центр публічної дипломатії НАТО) - 2021 р.

7. Наявність патенту на винахід чи корисну модель
Свідоцтво авторського права на науковий твір «Концепція соціальної стійкості людини в територіальній громаді» (№116530 від 23.02.2023)

8. Виконання функцій головного редактора/члена редакційної колегії/експерта (рецензента) наукового видання, включеного до переліку фахових видань України, або іноземного наукового видання, що

						<p>індексуються в бібліографічних базах</p> <p>8.1. Leading Researcher in Laboratory of Professional and Pedagogical Training (Cherkas Global University, Washington DC, USA)</p> <p>8.2. Leading Resecher in Research Group “Contemporary History” in East European Historical Society (Washington DC, USA)</p> <p>8.3. Член редакційної колегії фахового журналу “Propaganda in the World and Local Conflicts” (A.P.H.R., Словаччина)</p> <p>8.4. Член редакційної колегії фахового журналу “Соціогуманітарні проблеми людини” (Львів, Україна)</p> <p>9. Діяльність у формі участі у професійних та/або громадських об’єднаннях</p> <p>9.1. Член громадської організації “Сумське громадське коло”</p> <p>9.2. Член громадської організації “Центр громадських ініціатив “Інтелект Сумщини”</p> <p>9.3. Голова комісії з питань освіти і науки громадської ради при Сумській обласній державній адміністрації</p> <p>9.4. Член регіональної комісії з оцінки та забезпечення проведення конкурсного відбору інвестиційних програм та проектів регіонального розвитку, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку</p> <p>10. Certificate of proficiency in English at level B2 CEFR (Certificate of attainment in modern languages № 000348332, 23.06.2020)</p>
--	--	--	--	--	--	--

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання,	Обов’язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
----------------------------------	-------------------------------------	---	-----------------	----------------------------

	визначено му стандартом вищої освіти (або охоплює його)			
<p><i>ПРН 2</i> Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань</p>	☒	<p>ОК 6 Сучасні виклики глобальній та регіональній безпеці зі змістовим модулем: «Збройні конфлікти в сучасному світі»</p>	<p>МН1 Командно-орієнтоване навчання (TBL) МН3 Практикоорієнтоване навчання МН4 Лекційне навчання</p>	<p>МСО2 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль) МСО3 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО5 Виконання ситуативних вправ (підготовка, презентація, захист)</p>
		<p>ОК 9 Аналітика у сфері міжнародної політики</p>	<p>МН1 -Лекційне навчання МН2 - Кейс-орієнтоване навчання МН3 - Імерсивне навчання МН4 - Навчання на основі досліджень (RBL)</p>	<p>МСО1 – Робота на практичних заняттях МСО2 – Підготовка аналітичного дослідження МСО3 – Захист аналітичного дослідження МСО4 – Атестаційні заходи МСО5 – Виконання практичних завдань із онлайн платформ/месенджерів</p>
		<p>ОК 11 Переддипломна практика</p>	<p>МН3 Навчання на основі досліджень (RBL)</p>	<p>МСО2 Перевірка письмових робіт (звіту з практики)</p>
<p><i>ПРН 1</i> Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.</p>	☒	<p>ОК 2 Методологія політичних досліджень</p>	<p>МН2 - Кейс-орієнтоване навчання МН3 - Навчання на основі досліджень (RBL)</p>	<p>МСО1 Виконання групового дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист) МСО3 Огляд літератури МСО4 Виконання індивідуальних розрахунково-аналітичних завдань</p>
		<p>ОК 8 Політична аналітика. Розробка аналітичних документів</p>	<p>МН1 Проблемне навчання МН2 Командно-орієнтоване навчання (TBL)</p>	<p>МСО 3 Підсумковий контроль: екзамен</p>
		<p>ОК 11 Переддипломна практика</p>	<p>МН2 Практикоорієнтоване навчання</p>	<p>МСО3 Презентація та захист результатів практики</p>
<p><i>ПРН 11</i> Професійно виконувати політико-організаційні, науково-дослідницькі, експертно-аналітичні та консультативні функції на місцевому, національному та міжнародному ринку праці</p>	☐	<p>ОК 1 Англійська мова професійного спрямування</p>	<p>МН1 Фронтальна робота МН2 Парна робота та робота в малих групах МН3 Творчий метод МН4 Навчальна дискусія / дебати МН5 Навчально-тренувальна конференція</p>	<p>МСО1 Усне мовлення за темою МСО2 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль) МСО3 Складання комплексного письмового модульного контролю МСО4 Індивідуальна/групова презентація за темою МСО5 Виконання практичних завдань</p>
		<p>ОК 8 Політична аналітика. Розробка аналітичних документів</p>	<p>МН1 Проблемне навчання МН2 Командно-орієнтоване навчання (TBL) МН3 Практикоорієнтоване навчання</p>	<p>МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО2 Звіт за результатами</p>

				виконання практичних робіт МСО 3 Підсумковий контроль: екзамен
		ОК 9 Аналітика у сфері міжнародної політики	МН1 -Лекційне навчання МН2 - Кейс-орієнтоване навчання МН3 - Імерсивне навчання МН4 - Навчання на основі досліджень (RBL)	МСО1 – Робота на практичних заняттях МСО2 – Підготовка аналітичного дослідження МСО3 – Захист аналітичного дослідження МСО4 – Атестаційні заходи МСО5 – Виконання практичних завдань із онлайн платформ/месенджерів
		ОК 11 Переддипломна практика	МН1 Кейс-орієнтоване навчання МН2 Практикоорієнтоване навчання	МСО1 Оцінювання завдання-дослідження МСО3 Презентація та захист результатів практики
		ОК 12 Кваліфікаційна робота магістра	МН1 Практикоорієнтоване навчання МН2 Навчання на основі досліджень (RBL)	МСО1 Виконання кваліфікаційної роботи відповідно до індивідуального завдання. МСО2 Виступ з презентацією для представлення результатів кваліфікаційної роботи та її захисту
		ОК 10 Політичні та виборчі технології	МН1 Кейс-орієнтоване навчання МН2 Командно-орієнтоване навчання (TBL) МН3 Навчання на основі запитів (Inquiry-based learning) МН4 Самостійне навчання	МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО2 Звіт за результатами виконання практичних робіт МСО3 Оцінювання письмових робіт МСО4 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО5 Підсумковий контроль: екзамен
<i>ПРН 3 Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології</i>	☒	ОК 1 Англійська мова професійного спрямування	МН1 Фронтальна робота МН2 Парна робота та робота в малих групах МН3 Творчий метод МН4 Навчальна дискусія / дебати МН5 Навчально-тренувальна конференція	МСО1 Усне мовлення за темою МСО2 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль) МСО3 Складання комплексного письмового модульного контролю МСО4 Індивідуальна/групова презентація за темою МСО5 Виконання практичних завдань
		ОК 2 Методологія політичних досліджень	МН1 - Лекційне навчання МН2 - Кейс-орієнтоване навчання	МСО2 Проміжний модульний контроль у формі тестування МСО3 Огляд літератури МСО4 Виконання індивідуальних розрахунково-аналітичних завдань
		ОК 8 Політична аналітика. Розробка аналітичних документів	МН1 Проблемне навчання МН3 Практикоорієнтоване навчання	МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО2 Звіт за результатами виконання практичних робіт МСО3 Підсумковий контроль: екзамен

		ОК 9 Аналітика у сфері міжнародної політики	МН1 -Лекційне навчання МН2 - Кейс-орієнтоване навчання МН3 - Імерсивне навчання МН4 - Навчання на основі досліджень (RBL)	МСО1 – Робота на практичних заняттях МСО2 – Підготовка аналітичного дослідження МСО3 – Захист аналітичного дослідження МСО4 – Атестаційні заходи МСО5 – Виконання практичних завдань із онлайн платформ/месенджерів
		ОК 12 Кваліфікаційна робота магістра	МН1 Практикоорієнтоване навчання	МСО2 Виступ з презентацією для представлення результатів кваліфікаційної роботи та її захисту
		ОК 10 Політичні та виборчі технології	МН1 Кейс-орієнтоване навчання МН2 Командно-орієнтоване навчання (TBL) МН3 Навчання на основі запитів (Inquiry-based learning) МН4 Самостійне навчання	МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО2 Звіт за результатами виконання практичних робіт МСО3 Оцінювання письмових робіт МСО4 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО5 Підсумковий контроль: екзамен
<p><i>ПРН 4 Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень</i></p>	☒	ОК 2 Методологія політичних досліджень	МН1 -Лекційне навчання МН3 - Навчання на основі досліджень (RBL)	МСО1 Виконання групового дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист) МСО2 Проміжний модульний контроль у формі тестування
		ОК 3 Взаємодія органів державної влади із громадськістю	МН1 Лекційне навчання МН2 Мобільне навчання МН3 Кейс-орієнтоване навчання МН4 Практикоорієнтоване навчання МН5 Навчання на основі досліджень (RBL) МН6 Проблемне навчання МН7 Самостійне навчання	МСО1 Опитування МСО2 Виконання аналітичних вправ МСО3 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО4 Виконання інформаційно-комунікативного завдання МСО5 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)
		ОК 6 Сучасні виклики глобальній та регіональній безпеці зі змістовим модулем: «Збройні конфлікти в сучасному світі»	МН2 Кейс-орієнтоване навчання МН3 Практикоорієнтоване навчання МН5 Проблемне навчання	МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО3 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО4 Оцінювання письмових робіт
		ОК 7 Громадсько-політична участь: теорія та практика проектної діяльності	МН1 Кейс-орієнтоване навчання МН2 Проектне навчання	МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО3 Розробка концептуальної карти
		ОК 12 Кваліфікаційна робота магістра	МН1 Практикоорієнтоване навчання	МСО2 Виступ з презентацією для представлення результатів кваліфікаційної роботи та її захисту

<p><i>ПРН 5 Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог</i></p>	☒	<p>ОК 4 Педагогічний практикум із змістовим модулем: «Громадянська освіта»</p>	<p>МН4 Проєктне навчання МН5 Практикоорієнтоване навчання</p>	<p>МСО3 Проєкт заходу громадянської освіти МСО4 Реалізація та аналіз педагогічного проєкту заходу громадянської освіти МСО5 Підсумковий контроль: екзамен</p>
		<p>ОК 6 Сучасні виклики глобальній та регіональній безпеці зі змістовим модулем: «Збройні конфлікти в сучасному світі»</p>	<p>МН1 Командно-орієнтоване навчання (TBL) МН4 Лекційне навчання МН5 Проблемне навчання</p>	<p>МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО2 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль) МСО5 Виконання ситуативних вправ (підготовка, презентація, захист)</p>
		<p>ОК 7 Громадсько-політична участь: теорія та практика проєктної діяльності</p>	<p>МН1 Кейс-орієнтоване навчання МН2 Проєктне навчання МН3 Навчання на основі досліджень (RBL)</p>	<p>МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО3 Розробка концептуальної карти</p>
		<p>ОК 10 Політичні та виборчі технології</p>	<p>МН1 Кейс-орієнтоване навчання МН4 Самостійне навчання</p>	<p>МСО2 Звіт за результатами виконання практичних робіт МСО4 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО5 Підсумковий контроль: екзамен</p>
<p><i>ПРН 6 Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики окремих країн та регіонів</i></p>	☒	<p>ОК 9 Аналітика у сфері міжнародної політики</p>	<p>МН1 -Лекційне навчання МН3 - Імерсивне навчання</p>	<p>МСО1 – Робота на практичних заняттях МСО4 – Атестаційні заходи МСО5 – Виконання практичних завдань із онлайн платформ/месенджерів</p>
		<p>ОК 11 Переддипломна практика</p>	<p>МН2 Практикоорієнтоване навчання</p>	<p>МСО1 Оцінювання завдання-дослідження</p>
		<p>ОК 6 Сучасні виклики глобальній та регіональній безпеці зі змістовим модулем: «Збройні конфлікти в сучасному світі»</p>	<p>МН3 Практикоорієнтоване навчання МН4 Лекційне навчання</p>	<p>МСО3 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО5 Виконання ситуативних вправ (підготовка, презентація, захист)</p>
		<p>ОК 5 Місцеве самоврядування зі змістовим модулем: «Децентралізація та управління в громадах»</p>	<p>МН 1 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН 3 Обмін думками (think-pair-share)</p>	<p>МСО 1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО 3 Підготовка есе МСО 4 Модульна атестація</p>
		<p>ОК 3 Взаємодія органів державної влади із громадськістю</p>	<p>МН1 Лекційне навчання МН3 Кейс-орієнтоване навчання МН4 Практикоорієнтоване навчання МН6 Проблемне навчання МН7 Самостійне навчання</p>	<p>МСО1 Опитування МСО2 Виконання аналітичних вправ МСО3 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО4 Виконання інформаційно-комунікативного завдання</p>

		ОК 2 Методологія політичних досліджень	МН2 - Кейс-орієнтоване навчання МН3 - Навчання на основі досліджень (RBL)	МСО1 Виконання групового дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист) МСО3 Огляд літератури МСО4 Виконання індивідуальних розрахунково-аналітичних завдань
		ОК 1 Англійська мова професійного спрямування	МН1 Фронтальна робота МН2 Парна робота та робота в малих групах МН3 Творчий метод МН4 Навчальна дискусія / дебати МН5 Навчально-тренувальна конференція	МСО1 Усне мовлення за темою МСО2 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль) МСО3 Складання комплексного письмового модульного контролю МСО4 Індивідуальна/групова презентація за темою МСО5 Виконання практичних завдань
<i>ПРН 7 Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності</i>	☒	ОК 5 Місцеве самоврядування зі змістовим модулем: «Децентралізація та управління в громадах»	МН 1 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН 2 Дослідницька робота МН 4 Мозковий штурм	МСО 2 Оцінювання письмових робіт МСО 3 Підготовка есе МСО 5 Написання тез доповіді на науково-практичну конференцію
		ОК 7 Громадсько-політична участь: теорія та практика проектної діяльності	МН1 Кейс-орієнтоване навчання МН2 Проектне навчання	МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО3 Розробка концептуальної карти
		ОК 9 Аналітика у сфері міжнародної політики	МН1 -Лекційне навчання МН3 - Імерсивне навчання МН4 - Навчання на основі досліджень (RBL)	МСО1 – Робота на практичних заняттях МСО2 – Підготовка аналітичного дослідження МСО4 – Атестаційні заходи МСО5 – Виконання практичних завдань із онлайн платформ/месенджерів
		ОК 11 Переддипломна практика	МН1 Кейс-орієнтовне навчання	МСО3 Презентація та захист результатів практики
<i>ПРН 8 Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів</i>	☒	ОК 5 Місцеве самоврядування зі змістовим модулем: «Децентралізація та управління в громадах»	МН 1 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН 2 Дослідницька робота МН 3 Обмін думками (think-pair-share) МН 4 Мозковий штурм	МСО 1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО 2 Оцінювання письмових робіт МСО 3 Підготовка есе МСО 4 Модульна атестація МСО 5 Написання тез доповіді на науково-практичну конференцію
		ОК 11 Переддипломна практика	МН3 Навчання на основі досліджень (RBL)	МСО2 Перевірка письмових робіт (звіту з практики)
		ОК 12 Кваліфікаційна робота магістра	МН1 Практикоорієнтоване навчання МН2 Навчання на основі досліджень (RBL)	МСО1 Виконання кваліфікаційної роботи відповідно до індивідуального завдання. МСО2 Виступ з презентацією для представлення результатів кваліфікаційної роботи та її захисту
		ОК 10 Політичні та виборчі технології	МН1 Кейс-орієнтоване навчання МН2 Командно-орієнтоване навчання (TBL) МН3 Навчання на основі	МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО2 Звіт за результатами

			запитів (Inquiry-based learning) МН4 Самостійне навчання	виконання практичних робіт МСО3 Оцінювання письмових робіт МСО4 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО5 Підсумковий контроль: екзамен
<p><i>ПРН 9 Використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для інтерпретації та змістовного аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні</i></p>	☐	<p>ОК 3 Взаємодія органів державної влади із громадськістю</p>	<p>МН1 Лекційне навчання МН2 Мобільне навчання МН3 Кейс-орієнтоване навчання МН4 Практикоорієнтоване навчання МН5 Навчання на основі досліджень (RBL) МН6 Проблемне навчання МН7 Самостійне навчання МН8 Електронне навчання</p>	<p>МСО1 Опитування МСО2 Виконання аналітичних вправ МСО3 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО4 Виконання інформаційно-комунікативного завдання МСО5 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)</p>
		<p>ОК 4 Педагогічний практикум із змістовним модулем: «Громадянська освіта»</p>	<p>МН1 Лекційне навчання МН2 Самостійне навчання МН3 Проблемне навчання МН4 Проектне навчання МН5 Практикоорієнтоване навчання</p>	<p>МСО1 Розроблення "карт пам'яті" МСО2 Активність у проблемній дискусії МСО3 Проект заходу громадянської освіти МСО4 Реалізація та аналіз педагогічного проекту заходу громадянської освіти МСО5 Підсумковий контроль: екзамен</p>
		<p>ОК 5 Місьцеве самоврядування зі змістовним модулем: «Децентралізація та управління в громадах»</p>	<p>МН 1 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН 3 Обмін думками (think-pair-share) МН 4 Мозковий штурм</p>	<p>МСО 1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО 3 Підготовка есе МСО 4 Модульна атестація</p>
		<p>ОК 8 Політична аналітика. Розробка аналітичних документів</p>	<p>МН 3 Практикоорієнтоване навчання</p>	<p>МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО2 Звіт за результатами виконання практичних робіт МСО 3 Підсумковий контроль: екзамен</p>
<p><i>ПРН 10 Розробляти і використовувати інструменти взаємодії між органами державної та місцевої влади із громадськістю, впроваджувати інструменти громадсько-політичної участі на місцевому та національному рівні</i></p>	☐	<p>ОК 3 Взаємодія органів державної влади із громадськістю</p>	<p>МН1 Лекційне навчання МН2 Мобільне навчання МН3 Кейс-орієнтоване навчання МН4 Практикоорієнтоване навчання МН5 Навчання на основі досліджень (RBL) МН6 Проблемне навчання МН7 Самостійне навчання МН8 Електронне навчання</p>	<p>МСО1 Опитування МСО2 Виконання аналітичних вправ МСО3 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО4 Виконання інформаційно-комунікативного завдання МСО5 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)</p>
		<p>ОК 4 Педагогічний практикум із змістовним модулем: «Громадянська освіта»</p>	<p>МН1 Лекційне навчання МН2 Самостійне навчання МН3 Проблемне навчання</p>	<p>МСО1 Розроблення "карт пам'яті" МСО2 Активність у проблемній дискусії МСО5 Підсумковий контроль: екзамен</p>
		<p>ОК 5 Місьцеве самоврядування зі змістовним модулем: «Децентралізація та</p>	<p>МН 1 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН 2 Дослідницька робота МН 3 Обмін думками (think-</p>	<p>МСО 1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)</p>

		управління в громадах»	pair-share) МН 4 Мозковий штурм	МСО 2 Оцінювання письмових робіт МСО 3 Підготовка есе МСО 4 Модульна атестація МСО 5 Написання тез доповіді на науково-практичну конференцію
		ОК 7 Громадсько-політична участь: теорія та практика проектної діяльності	МН1 Кейс-орієнтоване навчання МН2 Проектне навчання	МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)